

INTRODUCERE

Prezentul document reprezintă prima redactare a unei strategii de dezvoltare pentru Comuna Ilva Mică, în cadrul căreia se încearcă o abordare integrată a dimensiunilor economice, sociale și de protecție a mediului, pornind de la realitățile curente, în vederea proiectării dezvoltării durabile a comunei.

Rolul Strategiei este să ofere factorilor interesați:

- O informare corectă și la zi a planurilor de finanțare pentru exercițiul financiar al Uniunii Europene 2014 – 2020;
- O analiză preliminară obiectivă asupra situației comunei;
- O identificare a politicilor și măsurilor adecvate pentru realizarea obiectivelor;
- O enumerare a proiectelor prioritare pe termen mediu și lung.

Necesitatea acestei lucrări apare în contextul României ca țară a Uniunii Europene și a accesării fondurilor comunitare. Acest lucru creează pe de o parte oportunitatea dezvoltării durabile a comunităților cu ajutorul fondurilor europene, dar în același timp se creează noi presiuni asupra competitivității economiei locale.

Elaborarea unei strategii de dezvoltare durabilă pe termen mediu și lung, reprezintă o provocare pentru administrația locală. Ea sintetizează practic direcțiile strategice pe care le va urma societatea în următorii șase ani, așa cum reiese din cerințele cetățenilor locuitori ai comunei Ilva Mică, județul Bistrița - Năsăud.

În procesul de absorbție a fondurilor europene și din alte surse – guvernamentale și externe – strategia de dezvoltare locală integrată cu documentațiile de urbanism și

cele de planificare a bugetului local, constituie baza justificării proiectelor, elementul de fond de la care începe să se contureze și să se concretizeze proiectul.

Direcțiile strategice de urmat sunt în concordanță cu cerințele **Uniunii Europene** și au în vedere **Planul de finanțare pentru exercițiul financiar 2014 – 2020**, ce pune mare accent pe asocierea regională (grupuri de acțiune locală, asociații de dezvoltare intercomunitară).

Strategia de dezvoltare durabilă a Comunei Ilva Mică cuprinde domenii strategice care se integrează și sunt în armonie cu domeniile strategice ale Județului Bistrița – Năsăud și cele ale Regiunii Nord - Vest.

Principiile de bază care au stat la baza elaborării acestei strategii au fost următoarele:

- **principiul cunoașterii trăsăturilor locale.** *Strategia a fost elaborată de specialiști, care au studiat foarte bine realitățile din această comună.*
- **principiul realității.** *Acestă strategie prezintă potențialul, stadiul de dezvoltare și baza de la care se pleacă în cadrul proceselor dezvoltării durabile.*
- **principiul continuității și sustenabilității.** *Strategia va fi îmbunătățită continuu și după adoptarea acesteia de către Consiliul Local al Comunei Ilva Mică.*
- **principiul armonizării cu obiectivele de dezvoltare existente la nivelul Uniunii Europene.**

Interesul pentru acest tip de activitate a fost dat de faptul că aplicarea strategiei de dezvoltare regională și locală va conduce la reducerea disparităților din cadrul spațiului rural.

În cele ce urmează considerăm ca fiind importantă prezentarea atât a Strategiei Europa 2020, a PLANULUI NAȚIONAL STRATEGIC 2014-2020, a Strategiei de

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Dezvoltare a Regiunii Nord – Vest 2014-2020, precum și a Județului Bistrița - Năsăud, pentru a observa în ce măsură prezenta Strategie de dezvoltare a Comunei Ilva Mică se integrează în principiile stabilite în cadrul acestor strategii naționale, regionale, locale care au fost elaborate în concordanță cu reglementările Uniunii Europene.

Implicarea comunității în programele de dezvoltarea locală presupune asumarea direcțiilor de acțiune în ceea ce privește planificarea strategică de către unitățile de dezvoltare: sat sau comună. Procesul de participare a comunității implică valențe multiple:

- ✚ **educaționale:** existența unor modele și practici care să fie însușite de către membrii activi ai comunității;
- ✚ **politice:** acest aspect presupune posibilitatea comunității de a impune anumite decizii, precum și dreptul de a controla persoanele care le reprezintă interesele;
- ✚ **economice:** vizează în principal susținerea comunității privind participarea cu bani , bunuri sau muncă voluntară;
- ✚ **organizaționale:** în această situație este necesară existența unor cadre instituționale care să orienteze sau să mobilizeze resursele în ceea ce privește procesele de dezvoltare comunitară, în cadrul acestui capitol trebuie subliniată importanța agenților de dezvoltare locală.

Responsabilități ale administrației publice locale:

- ✓ identificarea de resurse și parteneri pentru dezvoltarea locală
- ✓ responsabilitatea definirii strategiilor de dezvoltare locală
- ✓ responsabilitatea inițierii unor programe de dezvoltare locală și corelarea lor cu programe și strategii de dezvoltare în plan național, regional sau european.

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

După adoptarea Strategiei de către Consiliul Local al Comunei Ilva Mică, aceasta trebuie considerată ca un document de lucru deschis și perfectibil, în care obiectivele și politicile devin obligații pentru primar – ca autoritate executivă. În același timp, obiectivele, politicile și realizarea acestora sunt constant monitorizate și corectate în așa fel încât ele să fie în cea mai apropiată adecvare cu evoluțiile și realitățile constatate.

CAPITOLUL I

CORELAREA STRATEGIEI LOCALE CU STRATEGIA UE, NAȚIONALĂ, REGIONALĂ ȘI JUDEȚEANĂ

1.1. CORELAREA CU STRATEGIA EUROPA 2020 – POLITICA DE COEZIUNE – FONDURILE U.E. 2014 – 2020

Politica de coeziune (sau politica regională) a Uniunii Europene oferă un cadru pentru finanțarea unei game largi de proiecte și investiții, cu scopul de a încuraja creșterea economică în statele membre ale UE și în regiunile lor. Politica este revizuită de către instituțiile UE, o dată la șapte ani.

Europa trece printr-o perioadă de transformare. Criza a anulat ani de progrese economice și sociale și a pus în evidență deficiențele structurale ale economiei Europei. Între timp, lumea evoluează rapid, iar provocările pe termen lung (globalizarea, presiunea exercitată asupra resurselor, îmbătrânirea) se intensifică. UE trebuie să se ocupe acum de propriul viitor.

La 6 octombrie 2011, **Comisia Europeană** a adoptat un proiect de pachet legislativ care constituie un cadru al politicii de coeziune a Uniunii Europene pentru perioada 2014 – 2020.

Comisia a propus mai multe schimbări importante ale modului în care politica de coeziune este concepută și pusă în aplicare, și anume:

- ✚ Concentrarea asupra priorităților **Strategiei Europa 2020** de creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii;
- ✚ Recompensarea performanțelor;
- ✚ Sprijinirea programării integrate
- ✚ Accentul pus pe rezultate – monitorizarea progreselor înregistrate în ceea ce privește atingerea obiectivelor convenite;
- ✚ Consolidarea coeziunii teritoriale și simplificarea aplicării.

Aceste schimbări vin ca urmare a adoptării de către **Comisie**, în iunie 2011, a unei propuneri referitoare la următorul cadru financiar multianual pentru aceeași perioadă.

În propunerea sa, **Comisia** a decis că politica de coeziune ar trebui să rămână un element esențial al următorului pachet financiar și a subliniat rolul său esențial în ceea ce privește aplicarea Strategiei Europa 2020.

Bugetul total propus pentru perioada 2014 – 2020 va fi de 376 miliarde EUR, inclusiv fondurile pentru noua facilitate „Conectarea Europei”, concepută în vederea creșterii numărului proiectelor transfrontaliere în domeniile energiei, transporturilor și tehnologiei informației.

Arhitectura legislativă a politicii de coeziune cuprinde:

- ✚ Un regulament general de stabilire a unor dispoziții comune referitoare la Fondul european de dezvoltare regională (FEDR), Fondul social european (FSE), Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), Fondul european pentru pescuit și afaceri agricole (EMFF), precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind FEDR, FSE, și Fondul de coeziune;
- ✚ Trei regulamente specifice privind FEDR, FSE și Fondul de coeziune, și două regulamente privind obiectivul de cooperare teritorială europeană și Gruparea europeană de cooperare teritorială (GECT).

Comisia propune o serie de principii comune aplicabile tuturor fondurilor. Printre acestea se numără parteneriatul și guvernarea pe mai multe niveluri, respectarea legislației U.E. și a legislației naționale aplicabile, promovarea egalității între bărbați și femei, nediscriminarea și dezvoltarea durabilă.

Obiectivul general al Strategiei Europa 2020 este transformarea din punct de vedere economic a Uniunii Europene într-o economie inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii, pentru a oferi un nivel ridicat al ocupării forței de muncă, al productivității și pentru a asigura coeziunea economică, socială și teritorială. Cele trei priorități stabilite în cadrul acestei strategii, sunt:

1. Creștere inteligentă;
2. Creștere durabilă;
3. Creștere favorabilă incluziunii sociale.

Printre **țintele** Strategie Europa 2020 se numără:

- ✓ Nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare cu 3% din PIB – ul Uniunii Europene;
- ✓ Rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani de 75%;
- ✓ Obiectivul 20/ 20/ 20 în materie de energie și schimbări climatice:
 - Emisiile de gaze cu efect de seră cu 20%;
 - 20% din energia produsă să provină din surse regenerabile;
 - Creșterea cu 20% a eficienței energetice.
- ✓ Ponderea tinerilor cu vârsta între 30 – 34 ani, absolvenți a unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 40%;
- ✓ Scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 20 de milioane;
- ✓ Rata de părăsire timpurie a școlii sub 10%.

Strategia Europa 2020 are 11 obiective tematiche:

1. Creșterea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii;
2. Sprijinirea tranziției spre o economie cu emisii scăzute de carbon în toate sectoarele;
3. Întărirea cercetării, dezvoltării tehnologice și a inovării;
4. Îmbunătățirea accesului, utilizării și calității tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor;
5. Promovarea adaptării la schimbările climatice, prevenirea și gestionarea riscurilor;
6. Protejarea mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;
7. Promovarea transportului durabil și eliminarea blocajelor în rețelele cheie;
8. Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă;
9. Investiții în competențe, educație și învățare continuă;
10. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei;
11. Îmbunătățirea capacității instituționale și a eficienței în administrația publică.

Linii directoare strategice ale Uniunii Europene indică trei priorități:

1. Încurajarea inovării, antreprenoriatului și dezvoltarea economiei bazată pe cunoaștere, prin promovarea capacității de cercetare – inovare, inclusiv a noilor instrumente TIC.
2. Îmbunătățirea atractivității Statelor Membre, regiunilor și orașelor, prin îmbunătățirea accesibilității, asigurarea unui nivel și a unei calități adecvate a serviciilor și protejarea mediului înconjurător.
3. Crearea de noi locuri de muncă, mai bine plătite, prin angrenarea de noi persoane în procesul de ocupare și activități antreprenoriale, îmbunătățirea adaptabilității lucrătorilor și a firmelor și investițiile în capitalul uman.

Conectarea Europei – are scopul de a accelera investițiile pe termen lung în drumuri, căi ferate, rețele energetice, conducte și rețele de mare viteză în bandă largă:

- Conectarea rețelelor energetice – realizarea de coexiuni între țările UNIUNII EUROPENE, care să faciliteze furnizarea energiei – atât a celei tradiționale, cât și a energiei provenind din surse regenerabile.
- Ameliorarea legăturilor de transport – investiții în proiecte de infrastructură menite să faciliteze transportul de mărfuri și călători, în special între estul și vestul Europei. Investițiile se vor axa pe moduri de transport ecologice și durabile.
- Sprijinirea rețelelor digitale de mare viteză – crearea de rețele în bandă largă și furnizarea de servicii digitale paneuropene. Se vor acorda subvenții pentru crearea infrastructurii necesare în vederea introducerii serviciilor de identificare digitală, precum și a serviciilor electronice în domeniul achizițiilor publice, sănătății, justiției și operațiunilor vamale. Banii vor fi utilizați pentru a asigura conectarea și interoperabilitatea serviciilor naționale.

1.2. CORELAREA CU CADRUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE AL ROMÂNIEI 2014 – 2020

Strategia de Dezvoltare Durabilă a României stabilește obiective concrete pentru trecerea, într-un interval de timp rezonabil și realist, la modelul de dezvoltare generator de valoare adăugată înaltă, propulsat de interesul pentru cunoștere și inovare, orientat spre îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor și a relațiilor dintre ei în armonie cu mediul natural.

Ca orientare generală, strategia vizează realizarea următoarelor obiective strategice pe termen scurt, mediu și lung:

-
- 🚧 **Orizont 2020:** Atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.
 - 🚧 **Orizont 2030:** Apropierea semnificativă a României, de nivelul mediu din acel an al țărilor membre ale Uniunii Europene, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile.

Țintele Strategiei Europa 2020 asumate de România sunt:

- ✓ Nivelul investițiilor în cercetare și dezvoltare de 2% din PIB – ul României;
- ✓ Rata de ocupare a populației cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani la 70%;
- ✓ Obiectivul 20/ 20/ 20 în materie de energie și schimbări climatice:
 - Emisiile de gaze cu efect de seră cu 20%;
 - 24% din energia produsă să provină din surse regenerabile;
 - Creșterea cu 19% a eficienței energetice.
- ✓ Ponderea tinerilor cu vârsta între 30 – 34 ani, absolvenți a unei forme de învățământ terțiar, de cel puțin 26,7%;
- ✓ Scăderea numărului de persoane expuse sărăciei cu 580.000;
- ✓ Rata de părăsire timpurie a școlii sub 11,3%.

Strategia Europa 2020, la nivelul Statelor Membre, este implementată prin intermediul Programelor Naționale de Reformă (PNR).

Strategia pentru transport durabil pentru perioada 2007 – 2013 și 2020, 2030 – obiective:

- ✓ Modernizarea și dezvoltarea rețelei de transport de interes european și național;
- ✓ Creșterea condițiilor de siguranță și a calității serviciilor;
- ✓ Liberalizarea pieței interne de transport;
- ✓ Stimularea dezvoltării economiei și competitivității;

- ✓ Întărirea coeziunii sociale și teritoriale la nivel regional și național;
- ✓ Compatibilitatea cu mediul înconjurător.

Master Planul pentru dezvoltarea Turismului Național al României 2007 – 2026 are ca obiective transformarea României într-o destinație turistică de calitate pe baza patrimoniului său natural și cultural.

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României pentru orizontul de timp 2020, respectiv 2030:

- ✓ Obiectivele pentru 2020 vizează atingerea nivelului mediu actual al țărilor Uniunii Europene la principalii indicatori ai dezvoltării durabile.
- ✓ Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritorială România 2030 – are următoarele obiective:
 - Valorificarea periferialității prin dezvoltarea rolului de conector și releu la nivel continental și intercontinental;
 - Racordarea la rețeaua europeană de poli și coridoare de dezvoltare;
 - Structurarea și dezvoltarea echilibrată a rețelei de localități urbane;
 - Afirmarea solidarității urban – rural;
 - Dezvoltarea rurală;
 - Consolidarea și dezvoltarea legăturilor interregionale ca suport al dezvoltării regionale;
 - Dezvoltarea adecvată a diferitelor categorii de teritorii;
 - Creșterea competitivității teritoriale;
 - Protejarea, dezvoltarea și valorificarea patrimoniului natural și cultural.

Prin complexitatea proceselor și fenomenelor, prin amplitudinea provocărilor și problemelor care trebuie rezolvate, dezvoltarea durabilă a României a încetat demult să mai fie atributul exclusiv al elitelor politice, economice și intelectuale. În egală măsură, dezvoltarea durabilă a țării privește pe fiecare cetățean al României și, în consecință,

necesită antrenarea, implicarea și participarea activă a acestuia, în cele mai adecvate modalități, potrivit cu interesele și capacitatea sa de a contribui la sustenabilitatea progresului economic și social al țării.

Participarea la elaborarea și implementarea acestei strategii reprezintă singura alternativă de a pune bazele unei platforme comune de acțiune la scară națională și locală, care să dea consistență eforturilor comune, să modeleze viitorul României și să influențeze în bine viața oamenilor pentru mai multe decenii în viitor, în condițiile șanselor, oportunităților și rigorilor generate de globalizare, integrare în Uniunea Europeană și extindere a societății bazate pe tehnologia informației și a comunicațiilor.

Această strategie reprezintă, practic, un proiect deschis, în măsură să răspundă eficient și prompt la schimbările tot mai rapide de mediu economic, la conjuncturi interne și externe, la constrângerile existente și la cele generate de noul statut al României, de membru cu drepturi depline al comunității europene și euro – atlantice.

Trecerea de la viziunile pe termen scurt care își au virtuțile, dar și limitele lor, la viziunile pe termen mediu și lung. Care să armonizeze cerințele și direcțiile dezvoltării României cu cele ale integrării euro – atlantice, a devenit o necesitate evidentă.

Luând în considerare necesitatea adaptării spațiului urban și rural românesc la cerințele UE, prin promovarea unui sector eficient și viabil din punct de vedere economic și social în contextul perioadei ulterioare integrării, strategia stabilește principalele direcții pentru dezvoltare ale României.

Situația actuală este caracterizată de o multitudine de factori care provoacă schimbări continue, atât interni cât și externi, schimbări cărora Uniunea Europeană trebuie să le facă față și deci să se afle într-o continuă adaptare.

1.2.1. Programarea fondurilor europene nerambursabile în perioada 2014 - 2020

Proiectul legislativ al Uniunii Europene pentru perioada 2014 – 2020 face referire la următoarele aspecte care stau la baza procesului de programare a fondurilor europene nerambursabile alocate în acest exercițiu financiar:

- Concentrarea tematică asupra priorităților Strategiei Europa 2020 pentru o "creștere inteligentă, durabilă și incluzivă", transpusă la CSC la nivel european;
- Un cadru unic de programare la nivelul fiecărui stat membru – numit Contract/ Acord de Parteneriat (C/AP) 2014 – 2020, care va acoperi instrumentele structurale și fondurile destinate dezvoltării rurale și pescuitului, respectiv Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE), Fondul de Coeziune (FC), Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), și Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPM);
- Posibilitatea elaborării unor programe multi – fond în cazul implementării fondurilor structurale;
- Oportunități extinse pentru abordarea teritorială a programării;
- Un accent crescut pe performanță și monitorizarea rezultatelor;
- Impunerea unor condiționalități macroeconomice, ex – ante și ex – post pentru accesarea/ cheltuirea fondurilor;
- Simplificarea procesului de implementare și un mai bun management al fondurilor.

1.2.2. Reperele procesului de programare 2014 – 2020

- ✓ Programarea integrată a fondurilor destinate politicii de coeziune și a celor destinate dezvoltării rurale și pescuitului într-un singur document strategic la nivel național – "Contractul de Parteneriat";
- ✓ Corelarea cu documentele strategice naționale (CSDR – Cadrul Strategic de Dezvoltare a României pentru perioada 2014 – 2020 și CSDTR – Cadrul Strategic de Dezvoltare Teritorială pentru perioada 2014 – 2020;
- ✓ Corelarea permanentă cu îndeplinirea ex – ante (tematice și orizontale);
- ✓ Utilizarea mai extinsă a instrumentelor de inginerie financiară;
- ✓ Definirea interesului privind instrumentele de planificare teritorială prevăzute de regulamente europene;
- ✓ Orientarea spre dezvoltarea urbană și crearea unei platforme de dezvoltare urbană;
- ✓ Inițiative gestionate la nivel de comunitate;
- ✓ Investiții Teritoriale Integrate;
- ✓ Utilizarea asistenței tehnice pe scară largă, inclusiv din partea IFI și JASPERS;
- ✓ Identificarea nevoilor de dezvoltare și a priorităților de dezvoltare;
- ✓ Elaborarea documentelor de programare și implementare;
- ✓ Dezvoltarea portofoliului de proiecte;
- ✓ Definirea cadrului instituțional.

NOUTĂȚI privind fondurile europene

Făcând o analiză punctuală, comparativă între perioada 2007 – 2013 și perioada 2014 – 2020 observăm că apar noutăți în ceea ce privește diverse sectoare ale fondurilor europene.

Noutăți în materie de creștere economică, locuri de muncă și coeziune

- Fondul european de ajustare la globalizare va continua să ofere sprijin pentru lucrătorii disponibilizați ca urmare a unor schimbări structurale majore. În plus, acest fond își va extinde domeniul de aplicare pentru a reduce impactul noilor acorduri comerciale asupra agricultorilor.

Noutăți în materie de cercetare și inovare

- Cele mai importante trei programe de finanțare pentru cercetare și dezvoltare (Programul pentru competitivitate și inovare, Al șaptelea program – cadru și Institutul European de Inovare și Tehnologie) vor fi reunite într-un cadru strategic comun, Orizont 2020, pentru a elimina fragmentarea și pentru a evita suprapunerile.
- Schemele de finanțare vor fi standardizate și simplificate. De asemenea, pentru toate schemele de finanțare va exista un set unic de reguli privind participarea, auditul, structurile de sprijin, difuzarea rezultatelor și schemele de rambursare. În ceea ce privește finanțarea, instrumentele financiare inovatoare vor ajuta la mobilizarea investițiilor private precum parteneriatele public – private.

Noutăți în materie de agricultură și mediu

- Ecologizarea a 30% din plățile directe către fermieri: pentru a se asigura că politica agricolă comună (PAC) contribuie la îndeplinirea către UE a obiectivelor de mediu și a celor legate de politica climatică, 30% din plățile directe vor fi

condiționate de respectarea unei serii de cele mai bune practici în materie de mediu, în plus față de obligațiile în materie de ecocondiționalitate existente.

- Convergența plăților: nivelurile ajutorului direct acordat pentru fiecare hectar vor fi adaptate progresiv (ținând seama de diferențele care există în continuare în ceea ce privesc nivelurile de salarizare și costurile de producție) pentru a se asigura o repartizare mai echitabilă a plăților directe între fermierii europeni. Până în 2020, statele membre cu plăți directe mai mici de 90% din media UE ar trebui să reducă diferența dintre nivelul actual și 90% din media UE cu o treime. Această convergență va fi finanțată în mod proporțional de statele membre al căror nivel de plăți directe se situează peste media UE.
- Plafonarea nivelului plăților directe prin limitarea nivelului de bază al ajutorului direct pentru venit de care pot beneficia pentru exploatațile agricole de dimensiuni mari, ținând seama, în același timp, de economiile de scară ale unor structuri mai mari și de locurile de muncă directe pe care le generează acestea. Propunerea va permite reutilizarea economiilor în cadrul alocării bugetare pentru dezvoltare rurală și, prin urmare, menținerea acestora în pachetele financiare ale statelor membre care au realizat aceste economii.
- Alocarea fondurilor de dezvoltare rurală se va baza pe criterii mai obiective și va fi mai bine orientată către îndeplinirea obiectivelor acestei politici. Acest lucru va asigura un tratament mai echitabil al agricultorilor care desfășoară aceleași activități.

Noutăți în materie de mediu și politici climatice

- Prioritățile aferente politicii de mediu și politicile climatice vor fi "integrate" în toate instrumentele – cheie de finanțare ale UE, printre care se numără coeziunea, agricultura, afacerile maritime și pescuitul, cercetarea și inovarea, precum și în programele de asistență externă.

- Obiectivul este mărirea până la cel puțin 20% a ponderii cheltuielilor legate de politicile climatice, prin intermediul contribuțiilor acordate de la diversele domenii de politică, sub rezerva unor date concludente rezultate în urma evaluărilor impactului. Această abordare va contribui, de asemenea, la evitarea unei creșteri a numărului de programe și la reducerea la minimum a sarcinii administrative.
- Programul LIFE+ va fi continuat și va include mai multe acțiuni în domeniul climatic. Un subprogram consacrat politicilor climatice se va axa pe proiecte – pilot și pe proiecte demonstrative la scara mică. Vor fi utilizate proiecte integrate, de exemplu pentru a promova strategii transfrontaliere de adaptare în zonele predispuse la inundații. Gestionarea viitorului program ar trebui să rămână centralizată, dar unele sarcini ar putea fi delegate unei agenții executive existente.

Noutăți în materie de justiție, sănătate și securitate

- Instrumentul financiar de protecție civilă (IEPC) va fi reînnoit pentru a răspunde diferitelor aspecte legate de gestionarea dezastrelor, și anume un răspuns mai coerent și mai bine integrat în cazuri de urgență, o mai bună pregătire pentru gestionarea dezastrelor și acțiuni inovatoare pentru reducerea riscului apariției dezastrelor.
- În domeniul afacerilor interne, numărul fondurilor va fi limitat la două: Fondul pentru migrație și azil și Fondul pentru securitatea internă. Ambele fonduri vor avea o dimensiune externă pentru a asigura continuitatea finanțării, începând în UE și continuând în țări terțe.
- Comisia prevede, de asemenea, o trecere de la programarea anuală la o programare multianuală, axată pe obținerea de rezultate, reducându-se astfel volumul de muncă administrativă a tuturor actorilor implicați.

- Diferitele programe existente în domeniul justiției vor fi reunite în cadrul unui program "Justiție" și a unui program "Drepturi și cetățenie" pentru a simplifica sistemul de finanțare și pentru a spori coerența și consecvența tuturor activităților finanțate.
- Noul program "Sănătate pentru creștere" va fi orientat către acțiuni cu o valoare adăugată clară a UE, în conformitate cu prioritățile Strategiei Europa 2020. Scopul principal este să se colaboreze cu statele membre pentru a proteja cetățenii de amenințările transfrontaliere la adresa sănătății, a spori viabilitatea sistemului de servicii de sănătate și a îmbunătăți sănătatea populației, încurajând în același timp inovarea în domeniul sănătății.

Noutăți în materie de finanțare a bugetului UE

- Se propune o reformă a sistemului de resurse proprii, care constă în eliminarea actualei resurse proprii bazate pe TVA și la crearea de două noi resurse proprii, respectiv una bazată pe o parte din încasările unei taxe pe tranzacțiile financiare (TIF), iar cealaltă pe veniturile provenite din taxa națională pe valoarea adăugată. Scopul nu este majorarea bugetului UE, ci contribuirea la eforturile naționale de consolidare bugetară, prin reducerea contribuțiilor directe de la bugetele statelor membre. Modificările propuse vor simplifica, de asemenea, contribuțiile existente la buget și vor consolida legătura dintre politicile UE și finanțarea UE.
- La 28 septembrie 2011, s-a propus o directivă privind TIF a UE. TIF se va aplica pe teritoriile a 27 de state membre și nu va acoperi tranzacțiile efectuate de persoane fizice sau de întreprinderile mici și mijlocii (IMM – uri), cum ar fi împrumuturile ipotecare, împrumuturile bancare contractate de IMM – uri sau contractele de asigurare. Nu se vor impozita nici tranzacțiile de schimb valutar, nici majorările de capital efectuate de către întreprinderi sau organisme publice. O astfel de taxă există deja în 10 state membre, dar

acțiunea la nivelul UE este mai adecvată pentru a se evita denaturarea și pentru a reduce fragmentarea pieței interne. Estimările preliminare indică faptul că în întreaga UE veniturile generate de această taxă ar atinge anual 57 miliarde EUR, în funcție de reacțiile pieței. O parte din venituri ar putea fi folosite ca resurse proprii pentru bugetul UE, ceea ce ar duce la reducerea contribuțiilor naționale la bugetul UE și la diminuarea presiunii exercitate asupra bugetelor naționale. Noua resursă proprie bazată pe TVA va crea o legătură reală între nivelul național și nivelul UE și va stimula armonizarea suplimentară a sistemelor naționale de TVA. Aceasta va oferi UE venituri semnificative și stabile la costuri administrative și de asigurare a conformității limitate pentru administrațiile naționale și întreprinderi.

Acestor priorități naționale și internaționale tematice, li se adaugă componenta teritorială care trebuie urmărită ca o prioritate orizontală. ***Această componentă teritorială este cea care va fi analizată în strategia de dezvoltare locală, pentru a fundamenta și justifica cererile de finanțare pentru atragerea ulterioară de resurse nerambursabile din diferite fonduri speciale.***

1.2.3. Cadrul Strategic de Dezvoltare al României 2014 – 2020 (CSDR)

CSDR definește viziunea cu privire la domeniile în care România ar trebui să investească cu prioritate (politica națională de investiții).

Obiective tematice ale Cadrului Strategic de Dezvoltare a României 2014 – 2020

Creștere durabilă

1. Protecția mediului și promovarea utilizării eficiente a resurselor;

2. Promovarea sistemelor de transport durabile și eliminarea blocajelor din cadrul infrastructurilor rețelelor majore;
3. Sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele;
4. Promovarea adaptării la schimbările climatice, a prevenirii și a gestionării riscurilor.

Creștere inteligentă

5. Consolidarea cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării;
6. Îmbunătățirea competitivității întreprinderilor mici și mijlocii, a sectorului agricol și a celui de pescuit și acvacultură;
7. Sporirea utilizării, calității și accesului la tehnologiile informației și comunicațiilor;

Prioritate orizontală

8. Consolidarea capacității instituționale și o administrație publică eficientă;

Creștere favorabilă incluziunii

9. Investițiile în educație, competențe și învățare pe tot parcursul vieții;
10. Promovarea ocupării forței de muncă și sprijinirea mobilității forței de muncă;
11. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei.

1.2.4. Cadrul Strategic de Dezvoltare Teritorială (CSDT România)

(CSDT România) stabilește liniile directoare de dezvoltare teritorială a României la scară regională, interregională, națională, prin integrarea relațiilor relevante la nivel transfrontalier și transnațional, corelând conceptele de coeziune și competitivitate la nivelul teritoriului.

Scopul CSDT România este de a pune în evidență, din perspectivă teritorială integrată, modalitățile de valorificare a potențialului național, în vederea recuperării decalajelor de dezvoltare față de țările europene, de a stimula dezvoltarea echilibrată a României și de a consolida rolul României ca Stat Membru al Uniunii Europene și ca actor activ în zona Europei Centrale și de Est. Documentul urmărește maximizarea impactului investițiilor străine și naționale, orientându-le către zone relevante, prin intermediul proiectelor strategice naționale și a politicilor publice elaborate în conformitate cu obiectivele acestuia.

Obiectivul general CSDT România este asigurarea integrării României în structurile Uniunii Europene prin afirmarea identității regional – continentale, rolului său în regiune, creșterea coeziunii spațiale și a competitivității și asigurarea unei dezvoltări durabile a României. Obiectivul general este detaliat în cinci linii directoare majore, obiective strategice majore:

- Racordarea la rețeaua europeană a polilor și coridoarelor de dezvoltare spațială;
- Structurarea și dezvoltarea rețelei de localități urbane;
- Afirmarea solidarității urban – rural adecvată categoriilor de teritorii;
- Consolidarea și dezvoltarea rețelei de legături inter – regionale;
- Valorificarea patrimoniului natural și cultural.

1.2.5. Programul Național de Dezvoltare Rurală a României 2014-2020

Principalele măsuri care se vor regăsi în noul Program Național de Dezvoltare Rurală vor viza în special infrastructura rurală și investițiile în ferme și în industria alimentară. Mai precis se va acorda o importanță deosebită măsurilor de investiții care

vizează tinerii fermieri, investiții în ferme și în industria alimentară, precum și investiții în infrastructura rurală.

Strategia de dezvoltare rurală a României pentru următorii ani se înscrie în contextul de reformă și dezvoltare pe care UE și-l propune prin strategia Europa 2020.

Urmărind obiectivele Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, Strategia Națională de Dezvoltare Rurală pentru perioada 2014-2020 contribuie la realizarea unei **creșteri inteligente** prin sprijinirea formelor de cooperare între instituțiile de cercetare și fermieri și alți actori ai economiei rurale dar și prin sprijinirea componentei de formare profesională, dobândire de competențe și diseminare a informației. De asemenea, PNDR are în vedere o **creștere durabilă** care pune accent pe scăderea emisiilor de carbon și sprijinirea practicilor agricole prietenoase cu mediul. Nu în ultimul rând, sprijinul acordat investițiilor în infrastructura și economia rurală duce la reducerea sărăciei și crearea de locuri de muncă în zonele rurale, contribuind astfel la o creștere **favorabilă incluziunii**.

Pentru a îndeplini aspirațiile de creștere economică reflectate în obiectivul global al Acordului de Parteneriat (AP- Document național ce descrie modul în care România urmărește să utilizeze fondurile UE în vederea îndeplinirii obiectivelor UE), economia românească trebuie să se transforme într-o economie modernă și competitivă, abordând cele cinci **provocări** în materie de dezvoltare:

- I. Competitivitatea;
- II. Oamenii și societatea
- III. Infrastructura;
- IV. Resursele;
- V. Administrația și guvernarea.

Din cele cinci provocări în materie de dezvoltare ale AP Ro, în strategia PNDR sunt abordate integral primele 3 provocări respectiv Competitivitatea, Resursele și Oamenii și societatea

Competitivitatea

Creșterea competitivității din agricultură, silvicultură și sectorul alimentar este crucială pentru îmbunătățirea performanțelor și revitalizarea zonelor rurale, crearea de locuri de muncă și, prin urmare, esențială pentru această strategie. Există un bun potențial de creștere a producției de alimente de calitate, de modernizare a sectorului în general, de schimbare a statutului de țară importatoare în țară exportatoare. Investițiile pentru creșterea competitivității, în ferme, în unitățile de procesare a produselor agricole, sunt necesare pentru realizarea unei creșteri economice accelerate, care va conduce, în final, la convergența veniturilor cu nivelul UE. Îmbunătățirea performanței sectorului va avea efecte pozitive asupra stabilității micro și macro-economice, va contribui la asigurarea unui echilibru al consumului alimentar și a securității agro-alimentare, creșterea ponderii exploatațiilor agricole comerciale în total exploatații și generarea de locuri de muncă, inclusiv la absorbția surplusului de forță de muncă din agricultură.

Un număr însemnat din nevoile identificate sunt priorități direct legate de creșterea competitivității. Acestea includ necesitatea unor acțiuni pentru a îmbunătăți performanța economică și accesul pe piață - **a fermelor** - prin modernizarea și restructurarea acestora, creșterea volumului producției agricole de calitate, stimularea continuării modernizării unităților de prelucrare și comercializare, inclusiv diversificarea, extinderea și promovarea producției agricole și alimentare cu valoare adăugată mare, a mărcilor alimentare de calitate. Modernizarea și dezvoltarea sectorului de procesare asigură pe de o parte menținerea locurilor de muncă și pe de altă parte de crearea de noi locuri de muncă. De asemenea, diversificarea activităților agricole oferă oportunități de creștere a veniturilor agricole.

Este esențială acordarea sprijinului pentru reînnoirea generațiilor de manageri ai exploatațiilor agricole în scopul stimulării nivelului investițiilor și a procesului de inovare, cu efect direct asupra veniturilor locuitorilor din spațiul rural.

Alte nevoi din perspectiva creșterii competitivității se referă la dezvoltarea unor lanțuri scurte de aprovizionare și a infrastructurii aferente, sprijinirea de acțiuni de cooperare inclusiv pentru stabilirea de lanțuri agro-alimentare scurte, în vederea valorificării și comercializării mai eficiente a produselor pe piețele agroalimentare. Dezvoltarea capitalului uman influențează puternic competitivitatea. Aceasta este o componentă a provocării de dezvoltare "Omenii și societatea", descrisă în AP Ro. Ea devine în următoarea perioadă o temă transversală pentru abordarea nevoilor legate de competitivitate, determinată pe de o parte de ponderea ridicată a populației ocupate în agricultură, dar cu un nivel redus de instruire, iar pe de altă parte de necesitatea calificării fermierilor și adaptării cunoștințelor acestora la contextul modern (tehnologii, cunoștințe generale privind schimbările climatice, etc).

Nevoile prioritare pentru dezvoltarea capitalului uman au fost exprimate în analiza SWOT în următoarele direcții: formare profesională și o mai bună integrare a rezultatelor cercetării. Îmbunătățirea informării și formării profesionale (inclusiv învățarea pe tot parcursul vieții), precum și adaptarea curriculei la nevoile reale sunt esențiale pentru creșterea competitivității în sectorul agroalimentar și forestier. Prioritatea care rezultă din analiza SWOT și analiza nevoilor este de a corela mai bine educația și formarea profesională cu nevoile agriculturii, silviculturii, și a creșterii nivelului de conștientizare a fermierilor cu privire la beneficiile de mediu.

Resursele naturale

Gestionarea durabilă a resurselor naturale reprezintă o prioritate a strategiei de dezvoltare rurală 2014-2020, fiind reflectată și în analiza SWOT. În AP Ro resursele naturale se regăsesc sub provocarea de dezvoltare 4, gestionarea acestora fiind

susținută financiar și din FEADR prin PNDR și transversal prin celelalte domenii prioritare. Nevoile identificate ca prioritare în această strategie se referă la biodiversitate și zonele cu înaltă valoare naturală, gestionarea durabilă a pădurilor și accesibilitate, extinderea zonelor forestiere, calitatea apei și a solului, emisiile de gaze cu efect de seră (GES) și adaptarea la schimbările climatice.

Intervențiile PNDR vor contribui la limitarea amprentei de carbon provenită din agricultură și promovarea adaptării la schimbările climatice în agricultură și în zonele rurale. Instruirea și serviciile de consultanță vor juca un rol important în informarea și pregătirea în domeniile menționate cu privire la cerințele obligatorii legate de mediu și schimbări climatice, cu privire la modernizarea fermei, inovare, competitivitate și antreprenoriat pe parte de DR. Calitatea mediului și biodiversitatea sunt supuse presiunii din perspectiva procesului natural și a activităților economice. Există o nevoie stringentă de a îmbunătăți condițiile de mediu și de a promova practici durabile în agricultură și în economie, în general.

Calitatea mediului și biodiversitatea sunt supuse presiunii din perspectiva procesului natural și a activităților economice. Există o nevoie stringentă de a îmbunătăți condițiile de mediu și de a promova practici durabile în agricultură și în economie, în general. Terenurile cu înaltă valoare naturală (HNV) a căror suprafață reprezintă aproximativ 16% din totalul terenurilor agricole și silvice sunt un factor important pentru biodiversitate. Strategia Națională și Planul Național de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2013-2020, care transpune în plan național strategia UE în domeniul biodiversității, trebuie să fie completată pe baza progreselor realizate prin măsurile susținute prin actualul PNDR .

Creșterea suprafeței împădurite constituie o nevoie prioritară, aceasta contribuind la procesul de adaptare la schimbările climatice și la reducerea emisiilor de GES. Se estimează că suprafețe semnificative de teren agricol sunt afectate de diverse fenomene de degradare a solului fiind potrivite pentru împădurire. Există o

corelare puternică între nevoia de promovare a biodiversității și împăduriri și nevoia de formare și consultanță la nivel local pentru a promova bunele practici în agricultură și silvicultură cu privire la peisaj și managementul ecosistemelor. Aceste concepte sunt relativ noi în România și există potențial pentru ca aceste idei să fie consolidate în cultura fermierilor și silvicultorilor.

Nevoia de sustenabilitate a întreprinderilor, a locurilor de muncă, a comunităților și ecosistemelor impune, de asemenea, o protecție mai bună a resurselor de apă și sol și a sistemelor de management integrate. Un sprijin prioritar trebuie acordat pregătirii și consilierii specializate care să vizeze, în special în zonele cu risc ridicat, atingerea standardelor de calitate a apei și protecția resurselor de sol ca modalitate de adaptare la schimbările climatice.

Modernizarea sistemelor de irigații este o altă nevoie complementară care va contribui la reducerea pierderilor de energie și de apă la îmbunătățirea eficienței globale a resurselor. Cu toate că nivelul emisiilor de gaze cu efect de seră provenite din agricultură este în general scăzut, depozitarea gunoierului de grajd ridică serioase probleme. Tendința de abandonare a sistemelor extensive de cultură și producție și adoptarea de sisteme intensive pune o presiune ascendentă în ceea ce privește contribuția agriculturii, silviculturii și industriei alimentare la emisiile de GES (prin creșterea numărului de animale și a cantităților de gunoi de grajd) și a supraamprente de carbon (prin creșterea nivelului de mecanizare a lucrărilor agricole).

Comunitățile vor trebui, de asemenea, să adopte practici mai eficiente privind producerea de energie. Prin urmare, o nevoie prioritară este promovarea acțiunilor menite să abordeze aceste probleme, inclusiv pentru adoptarea și utilizarea energiilor regenerabile. În ceea ce privește biomasa, dispunem de un potențial ridicat dar încă insuficient valorificat, atât în cadrul proceselor de producție cât și pentru creșterea bunăstării populației rurale. Adaptarea la schimbările climatice răspunde nevoilor legate de conservare a resurselor naturale și este, în consecință, o prioritate pentru strategia

PNDR. Sunt necesare acțiuni pentru a sprijini adaptarea "accelerată" a fermierilor, procesatorilor și comunităților rurale la schimbările climatice prin îmbunătățirea gestionării durabile a apei și protecției solului. Acest lucru va fi susținut și prin transferul de cunoștințe, stimularea inovării și adaptarea rezultatelor cercetării la nevoile reale ale sectorului.

Oamenii și societatea, dezvoltarea locală

Nevoile prioritizate în această categorie se referă la: reducerea sărăciei și riscului de excluziune socială, un nivel mai bun de educație, crearea de locuri de muncă, îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor de bază, sprijin pentru mediul de afaceri și pentru extinderea pe piața locală, conservarea și promovarea patrimoniului local, precum și încurajarea și consolidarea dezvoltării locale prin abordarea LEADER.

PNDR are ca obiectiv îmbunătățirea standardului de viață în mediul rural, inclusiv prin dezvoltarea și îmbunătățirea infrastructurii, prin oferirea de servicii de bază comparabile cu zonele urbane și prin reducerea decalajului de venituri dintre rural și urban. Sărăcia este persistentă în zonele rurale din România, fiind asociată îndeaproape cu grupurile dezavantajate, fermierii de subzistență, cu acces limitat la oportunități de îmbunătățire a veniturilor și de a reduce sărăcia. Există o mare nevoie de a sprijini populația din zonele rurale prin oferirea de cursuri și specializări de scurtă durată în vederea perfecționării și dobândirii de cunoștințe și abilități noi. De asemenea, complementaritatea cu alte fonduri este importantă, astfel consilierea și asistența specializată pot sprijini populația rurală să creeze și să dezvolte noi activități non-agricole aducătoare de venit. Necesitatea de a aborda această provocare socială este o prioritate, în special pentru a asigura transferul persoanelor ocupate în agricultura de subzistență, în activități nonagricole dacă sunt asistați de o formare profesională specializată în vederea atingerii unor standarde de viață mai înalte.

Diversificarea exploatațiilor agricole și a altor întreprinderi existente prin orientarea lor către sectorul non-agricol nu constituie doar un răspuns logic la cerințele pieței, aflată în plină schimbare, ci va ajuta și la absorbția surplusului forței de muncă eliberate din sectorul agricol. Crearea și menținerea de locuri de muncă sustenabile, înființarea și consolidarea afacerilor dezvoltarea de produse, servicii și activități care generează locuri de muncă și un venit suplimentar sunt esențiale pentru îmbunătățirea standardelor de viață din zonele rurale. Atragerea tinerilor calificați ca actori în zonele rurale este o metodă sustenabilă de regenerare și consolidare a comunităților rurale. Abordarea acestei nevoi are legătură cu progresul social și economic în general, inclusiv cu îmbunătățirea accesului la bunuri și servicii publice și private, la produsele alimentare și tehnice, la domeniile profesionale și educaționale. O infrastructură rurală bine dezvoltată și funcțională reprezintă baza pentru dezvoltarea economică în zonele rurale.

Renovarea și dezvoltarea satelor și mai ales, îmbunătățirea infrastructurii, protejarea resurselor de apă și aer nu sunt doar o cerință esențială pentru îmbunătățirea calității vieții și creșterea atractivității zonelor rurale, ci și un element esențial în utilizarea eficientă a resurselor și protecția mediului. Îmbunătățirea/extinderea rețelelor de alimentare cu apă și de canalizare/tratare a apei reziduale, precum și a unor activități de protejare a moștenirii rurale pot contribui la eforturile comune de asigurarea dezvoltării durabile în comunitățile rurale.

Realizarea unei infrastructuri rurale adecvate contribuie în mod esențial la dezvoltarea activităților economice în spațiul rural, la creșterea ponderii serviciilor și implicit a locurilor de muncă. Sprijinirea conservării patrimoniului local și a tradițiilor contribuie nu numai la sporirea calității vieții în zonele rurale, ci stimulează activitățile de turism rural, dezvoltarea mărcilor locale și crearea de locuri de muncă.

Sprijinul pentru această nevoie stimulează și continuă progresul înregistrat prin sprijinul alocat prin PNDR 2007-2013. Direcțiilor menționate anterior li se adaugă

abordarea LEADER, care este destinată să ajute populația rurală să-și cunoască mai bine nevoile de dezvoltare, resursele naturale de care dispun în vederea adoptării unor decizii colective pentru dezvoltarea și îmbunătățirea potențialului de care dispun, pe termen lung. Deși LEADER nu a atins încă impactul dorit în România în perioada 2007-2013, există un real potențial pentru ca abordarea să se bucure de mai mult succes în ceea ce privește dezvoltarea sustenabilă a teritoriilor rurale și prin urmare, aceasta este o prioritate ce trebuie sprijinită prin viitorul PNDR. Nevoile prioritare identificate includ simplificarea procedurilor administrative, creșterea capacității managerilor GAL, conștientizarea populației rurale cu privire la oportunitățile de a se implica mai mult în dezvoltarea comunităților lor locale, etc.

Implementarea cu succes a PNDR 2014-2020 va depinde, pe lângă sprijinul pentru abordarea nevoilor prioritare descrise mai sus în această secțiune, de disponibilitatea și de sprijinul pentru dezvoltarea ideilor, proiectelor și activităților noi, inovative, pentru promovarea dezvoltării afacerilor și comunităților rurale. Există o nevoie prioritară de a împărtăși cunoștințele și experiența prin conectarea oamenilor în cadrul unei rețele naționale de dezvoltare rurală bine organizată și gestionată. Scopul rețelei nu este numai de a sprijini eficiența politicii de dezvoltare rurală, ci și de a facilita crearea de sinergii, de a încuraja cunoașterea, precum și de a contribui la obiectivele Parteneriatului European pentru Inovare (PEI) cu privire la Productivitatea și Sustenabilitatea Agriculturii. Îmbunătățirea educației, a politicii de formare profesională (inclusiv învățarea pe tot parcursul vieții), precum și a curriculei și a modalităților de furnizare sunt esențiale pentru România în scopul creării de locuri de muncă vulnerabile, inclusiv șomeri pe termen lung, persoane ocupate în agricultura de subsistență, persoane cu dizabilități și romi), realizării progresului și a stabilității sociale.

Pe lângă nevoile descrise mai sus, mai există o serie de nevoi care au putea avea o influență asupra implementării PNDR 2014- 2020 : reducerea abandonului școlar din mediul rural, modernizarea sistemului de învățământ agricol, solutionarea

problemelor privind functionarea pieței funciare, inclusiv masuri de comasare a terenurilor agricole, dezvoltarea unor servicii de e-guvernare locale, regionale și naționale adecvate.

Prioritățile stabilite pentru PNDR 2014- 2020 sunt :

1. **Competitivitatea** agriculturii și industriei alimentare în vederea dezvoltării sectorului de procesare, încurajarea agriculturii de nișă, creșterea competitivității agriculturii, obiective care nu pot fi atinse în lipsa unei modernizări a infrastructurii rurale (drumuri, canalizare, infrastructura agricolă, alimentare cu apă, etc.)
2. **Ferma de familie** cu scopul reducerii gradului de fragmentare a fermelor, al facilitării accesului pe piață al fermierilor mici și mijlocii;
3. **Încurajarea tinerilor fermieri:** întinerirea populației rurale și facilitarea procesului de modernizare a fermelor, re tehnologizarea sectorului agricol și introducerea tehnicilor inovative în activitatea agricolă;
4. **Dezvoltarea zonei montane:** prioritizarea investițiilor în aceste zone și finanțarea unor acțiuni de cooperare pentru stimularea asocierii în zona montană prin acțiuni de tip LEADER;
5. **Reconversia pomicolă** în vederea restructurării sectorului pomicol, a înființării de plantații în bazine tradiționale și fructificarea potențialului acestui sector în vederea încurajării consumului autohton;
6. **LEADER cu rol în:** participarea membrilor comunităților rurale la procesul de dezvoltare locală și încurajarea acțiunilor inovative; încurajarea actorilor de la nivel local de a lucra împreună cu reprezentanții altor comunități din interiorul sau exteriorul țării; stimularea formării de parteneriate, pregătirea și asigurarea implementării strategiilor de dezvoltare locală în scopul dezvoltării economice și sociale a comunităților locale rurale.

7. **Transferul de cunoștințe și inovare** cu accent în acest sens pe înființarea de GAL-uri care vor avea un rol important în crearea mijloacelor propice pentru schimbul de bune practice, know-how în producție, procesarea și comercializarea produselor agricole și forestiere

1.3. CORELAREA CU CADRUL STRATEGIC DE DEZVOLTARE REGIONALĂ A REGIUNII NORD – VEST 2014 - 2020

Strategia de Dezvoltare a Regiunii Nord - Vest pentru perioada 2014 – 2020 este parte a ***Planului de Dezvoltare a Regiunii Nord - Vest 2014 – 2020***, principalul document de planificare și programare la nivel regional.

Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest 2014-2020 are ca scop creșterea absorbției și impactului fondurilor la nivelul regiunii Nord-Vest, prin identificarea și pregătirea portofoliului de proiecte prioritare pentru perioada 2014-2020.

Planurile de dezvoltare regională contribuie la realizarea celor trei obiective de bază ale politicii de dezvoltare regională în România (Legea nr. 315/2004 privind dezvoltarea regională):

- *diminuarea dezechilibrelor regionale* existente prin stimularea dezvoltării echilibrate, recuperarea accelerată a întârzierilor în domeniul economic și social a zonelor mai puțin dezvoltate, ca urmare a unor condiții istorice, geografice, economice, sociale, politice, precum și preîntâmpinarea producerii de noi dezechilibre
- *corelarea politicilor sectoriale guvernamentale* la nivelul regiunilor prin stimularea inițiativelor și prin valorificarea resurselor locale și regionale, în scopul dezvoltării economico-sociale durabile și al dezvoltării culturale a acestora
- *stimularea cooperării interregionale, interne și internaționale,*

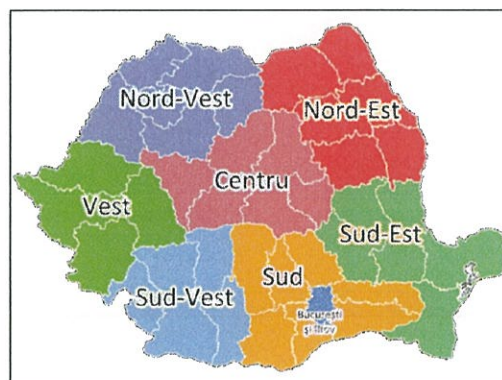

transfrontaliere, inclusiv în cadrul euroregiunilor, precum și participarea regiunilor de dezvoltare la structurile și organizațiile europene care promovează dezvoltarea economico-socială și instituțională a acestora, în scopul realizării unor proiecte de interes comun, în conformitate cu acordurile internaționale la care România este parte.

Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest 2014-2020 continuă și îmbunătățește proiectele stabilite în România prin Planul de Dezvoltare al Regiunii Nord-Vest 2007-2013.

Localizarea geografică și cadrul natural a regiunii Nord-Vest

Regiunea de Dezvoltare Nord-Vest a fost creată în baza Legii 151/1998 prin asocierea voluntară a autorităților locale și județene din județele Bihor, Bistrița-Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu Mare și Sălaj. Suprafața regiunii este de 34.160 km, reprezentând 14,3% din teritoriul

României. Regiunea Nord-Vest se situează astfel pe locul 4 la nivel național în privința suprafeței, respectiv pe locul 29 între cele 273 de regiuni ale UE. În spațiul național, regiunea Nord-Vest (Transilvania Nord) face parte din Macroregiunea 1 (NUTS1) și se învecinează în sud cu regiunea Vest (Banat), în sud-est cu regiunea Centru (Transilvania Sud) și în est cu regiunea Nord-Est (Bucovina-Moldova Nord).

Prin localizarea sa geografică Regiunea Nord-Vest începe să joace rolul de regiune de tranziție între blocul comunitar și cel ex-sovietic, respectiv între țările din Nordul și Sudul Europei sprijinită de politicile de extindere și asistența financiară a UE. Provocarea pe termen mediu și lung va fi valorificarea oportunităților strategice care vor apare în urma procesului de apropiere de UE a țărilor vecine regiunii de N-V.

Situată în zona de interferență a regiunilor biogeografice continentală, alpină și panonică, regiunea Nord-Vest deține o zestre naturală și peisagistică de o mare frumusețe și varietate. Din punct de vedere al reliefului, suprafața este ocupată în proporție de 28% de munți, 30% de dealuri și 42% de câmpii și văi. Regiunea beneficiază de un climat temperat continental cu veri călduroase, ierni friguroase, precipitații bogate, cu mici diferențe între zonele de munte, cele de câmpie și deluroase. Regiunea prezintă o vulnerabilitate medie la efectele schimbărilor climatice, cu o sensibilitate peste medie din cauza riscului de inundații peste media europeană, scăderii volumului de precipitații, și creșterii numărului de zile cu o temperatură mai mare de 30 grade.

Rețeaua hidrografică a regiunii este dominată de bazinele hidrografice a râurilor Tisa, Someș, Crișuri, Crasna, Turu și Barcău. Resursele de apă subterană exploatabilă în bazinul hidrografic Someș-Tisa sunt estimate la aproximativ 10 m³/s, din care 6,8 m³/s în bazinele hidrografice ale Someșului, și Crasnei și 3,2 m³/s în bazinul hidrografic Tisa. Un rol aparte îl au izvoarele de apă minerală (Sângeorz, Anieș, Leghia, Someșeni, Bixad, etc.) și apele termale (Acâș, Boghiș ș.a.).

Resursele solului și ale subsolului se găsesc în cantități limitate, cele mai deficitare resurse fiind cele energetice (cărbune, petrol, gaze naturale). Resurse bine reprezentate sunt minereurile complexe și auro-argentifere (zona Oaș-Gutâi-Țibleș-Rodna), bauxită (Munții Pădurea Craiului și Bihorului), sare (Depresiunea Maramureșului, bordura Câmpiei Transilvaniei), materiale de construcții: calcare comune, marmură (Viștea), caolin (Parva și Aghireș), argile refractare (Șuncuiș).

Condițiile de sol și climă, așezarea geografică și relieful teritoriului regiunii au favorizat apariția și dezvoltarea unor habitate de o mare diversitate și valoare, ceea ce a determinat declararea a numeroase arii naturale protejate, atât de interes national cât și de interes european și mondial. Au fost identificate 65 de tipuri de habitate de interes comunitar. Flora sălbatică se caracterizează prin 27 de taxoni vegetali de interes

comunitar și au fost identificate 310 specii de animale de interes comunitar, dintre care 227 sunt specii de păsări, iar 83 sunt alte specii de animale. Ca urmare a acestei diversități 22,04% a teritoriului regiunii este declarat sit Natura 2000, ceea ce situează regiunea aproape de media europeană.

În concluzie, din punct de vedere al resurselor și al biodiversității regiunea prezintă un potențial ce poate fi exploatat cu ușurință din punct de vedere economic și turistic respectând principiile protecției mediului și a dezvoltării sustenabile. Pe de altă parte, în zonele cu relief muntos densitatea rețelei rutiere este redusă, există areale “rupte” datorită unor bariere naturale, deși funcțional se completează perfect cu zonele vecine, acest lucru ducând la întâzieri puternice de dezvoltare. O provocare pe termen lung va fi păstrarea mediului natural și scăderea vulnerabilității regiunii la efectele schimbărilor climatice. Rămâne o preocupare de asemenea valorificarea superioară a apelor minerale, termale și sărate din regiune.

Planul de Dezvoltare Regională 2007-2013

Programele propuse și implementate prin PDR 2007-2013 sunt menționate mai jos, nu toate au fost însă și finalizate :

- „Regiune funcțională” este un program prin care s-a dorit crearea unor legături funcționale în cadrul regiunii, care să asigure mobilitatea persoanelor și a mărfurilor, dezvoltarea de centre logistice și intermodale, dar și facilitarea accesului la zone și parcuri industriale, precum și la zonele turistice.
- „Valorificarea bogăției apelor din Regiunea Nord-Vest” viza dezvoltarea turismului termal, precum și a celui balnear. În cadrul acestui program mai este cuprinsă și dezvoltarea integrată a turismului de agrement și valorificarea potențialului apelor minerale.
- „Dezvoltarea turismului de circuit”, program menit să valorifice elementele de cultură industrială a regiunii și includea proiectele: Drumul sării – circuit care

urmărește valorificarea potențialului curativ și turistic al salinelor, Drumul aurului – care presupune reintroducerea în circuitul turistic a minelor scoase din exploatare, Drumul lui Dragoș – circuit turistic care cuprinde o serie de monumente și vestigii istorice, Circuitul mănăstirilor din lemn – pentru valorificarea patrimoniului ecumenic.

- „Înființarea unor parcuri tematice și de distracție”, în anumite zone turistice recunoscute în Regiune în scopul creării de noi atracții turistice, precum: Aquapark – pentru stațiunile Băile Felix și 1 Mai, Dracula Land – în zona Pasului Tihuța și Artpark în Cernești.
- „Central and East European Art&Movie Resort” este un program prin care se urmărește dezvoltarea unei infrastructuri pentru producție cinematografică care sunt propuse a fi amplasate, astfel: pentru filmări interioare la Cluj-Napoca, pentru filmări exterioare la Bistrița și pentru efecte speciale la Baia Mare.
- „Dezvoltarea competitivă a Regiunii” este un program prin intermediul căruia au fost susținute proiecte privind înființarea unor incubatoare de afaceri, centre expoziționale și de marketing, înființarea de centre de excelență, precum și de parcuri industriale.
- Programul de mediu cuprindea trei categorii de proiecte: prima categorie referitoare la orașele pe care dorim să le dezvoltăm astfel încât să devină adevărați poli de dezvoltare și influență pentru zonele pe care le deservesc prin intervenții de genul: reabilitarea și dezvoltarea sistemelor integrate de apă, deșeuri și recuperarea solurilor contaminate în orașe și zonele limitrofe; a doua categorie referitoare la protejarea parcurilor naționale și naturale din Munții Rodnei și Apuseni (inclusiv a peșterilor); a treia categorie se referă la dezvoltarea unor sisteme de energii alternative/neconvenționale nepoluante (eoliană, solară).
- „Dezvoltarea resurselor umane” pentru a crește gradul de ocupare pe piața

muncii prin dezvoltarea unor programe de instruire relevante pentru a ieși în întâmpinarea nevoilor agenților economici (angajatorilor) (sprijinirea participării sectorului privat în învățământul vocațional și tehnic), crearea unui sistem de educație pentru adulți, promovarea formării continue și dezvoltarea de abilități antreprenoriale.

- Programul de dezvoltare rurală a propus susținerea acelor activități care sunt corelate cu cele din polul de dezvoltare cu care colaborează, iar în ce privește agricultura prioritate va fi dată sectorului zootehnic și unor produse agricole ecologice (porumb, cartofi, floarea soarelui, plante tehnice, fructe, legume) astfel încât acest sector să fie adaptat structural la specificul teritoriului regional și să se valorifice superior potențialul terenurilor pentru a se putea constitui în avantaje comparative pentru regiune (crearea de piețe en-gros, centre de colectare).

PDR Nord-Vest 2007-2013 nu și-a atins obiectivele, proiectele finanțate din programele naționale fiind fie prea puține față de necesar fie nu au ținut nevoile regionale (reflectate în planul de dezvoltare). Practica a demonstrat fie existența unui număr de nevoi care nu și-au găsit soluționarea în intervențiile eligibile în cadrul programelor naționale, fie promovarea unor proiecte care nu au legătură cu strategia specifică domeniului respectiv. Chiar dacă unele nevoi au fost adresate de programe, sumele alocate nu au fost suficiente pentru a avea un impact semnificativ la nivelul regional sau chiar au fost cazuri în care, datorită dificultăților în implementare, fondurile respective au fost realocate. În plus datorită lipsei concentrării investițiilor în plan teritorial nu a fost înregistrat nici un impact semnificativ la nivelul comunităților locale.

În consecință instrumentele financiare utilizate la nivel național pentru perioada 2007-2013 au reflectat într-o mică măsură nevoile identificate în PDR 2007-2013. Se mai poate adăuga în plus că programele cu finanțare națională sau locală nu au acționat complementar cu programele operaționale. Astfel, nevoile respectiv prioritățile

adresate de programele operaționale pentru 2007-2013 rămân valabile și pentru perioada 2014-2020. Aceștia li se vor adăuga priorități noi conform Strategiei 2020 cum ar fi îmbunătățirea eficienței energetice, sărăcia și incluziunea socială și capacitatea administrativă. Majoritatea programelor regionale vor fi menținute cu actualizările de rigoare și se vor adăuga programe noi (așa cum va rezulta din analiza nevoilor, respectiv a ideilor de proiecte pe perioada 2014-2020). Pentru a asigura coerența cu nivelul național în definirea programelor se va acorda o atenție sporită coerenței cu Programul Național de Reformă.

Planul de Dezvoltare Regională 2014-2020

Viziunea

Comunitățile din Regiunea Nord-Vest (Transilvania de Nord) înțeleg să valorifice împreună, respectând principiile dezvoltării durabile resursele naturale, materiale, umane, tradițiile istorice și interculturale în scopul unei dezvoltări susținute, constante care fac din Transilvania de Nord una dintre cele mai dinamice regiuni europene.

Regiunea Transilvaniei de Nord, prin amplasarea și dotările sale infrastructurale îndeplinește un rol strategic, de deservire logistică, a teritoriilor de la Vestul, Estul, Sudul și Nordul său. Domeniile de specializare inteligentă ale regiunii, care asigură o poziționare bună pe piețele europene a produselor regionale sunt: Sănătate, IT&C, Sisteme inteligente, materiale, mașini și echipamente, Bioeconomie, Energie și mediu. Sectoarele economice regionale vizate de domeniile de specializare inteligentă menționate mai sus sunt: agricultura și industria alimentară, producția de mobilă, electronica și automatizări, mecatronica, producția de utilaje și echipamente, serviciile de sănătate, serviciile IT&C, energia, turismul și construcțiile verzi.

Regiunea dispune de un valoros capital uman, sistemele de educație a adulților, de formare continuă a adulților și învățământul universitar fiind recunoscute la nivel internațional. Cetățenii regiunii se disting prin mentalitatea lor inovativă și incluzivă care,

alături de un nivel al calității vieții ridicat (cu un PIB de 75% din media europeană) fac din Transilvania de Nord una dintre destinațiile preferate de investitori și turiști în Europa Centrală și de Est.

Obiective strategice de dezvoltare pe termen mediu (2020)

Obiectiv general – Creșterea economiei regionale prin dezvoltare multidimensională și integrată pentru diminuarea disparităților intra- și inter-regionale și creșterea standardului de viață regional.

Pentru atingerea obiectivului general, s-au stabilit următoarele **obiective specifice**:

- Creșterea numărului locurilor de muncă și a veniturilor
- Creșterea accesibilității regiunii și a mobilității locuitorilor, mărfurilor și informațiilor
- Creșterea calității vieții locuitorilor din regiune
- Creșterea eficienței și calității serviciilor oferite de administrația publică locuitorilor din regiune

Analiza socio-economică a regiunii Nord-Vest fundamentează necesitatea sprijinirii prin intermediul Planului de Dezvoltare al regiunii Nord-Vest 2014-2020 a următoarelor **priorități de dezvoltare**:

1. Îmbunătățirea competitivității IMM-urilor cu precădere în sectoarele de specializare inteligentă în vederea creării de noi locuri de muncă mai bine plătite. Această prioritate urmărește îmbunătățirea competitivității economiei regionale, prin stimularea sectoarelor de specializare inteligentă, cu valoare adăugată mare și orientate spre export, stimularea antreprenoriatului și a dezvoltării de clustere inovative, precum și asigurarea infrastructurilor de afaceri și a accesului la finanțare pentru aceste întreprinderi. Prioritatea se adresează microîntreprinderilor și IMM-urilor care activează în aceste sectoare.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Sprijin pentru investiții productive
 - Asigurarea accesului la finanțare a IMM-urilor
 - Simularea și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale
 - Dezvoltarea infrastructurilor de afaceri de importanță locală și regională
 - Sprijinirea clusterelor existente, dar și dezvoltarea de noi clustere în domenii emergente, cu potențial inovativ
2. Încurajarea activităților de CDI în activitățile economice cu potențial de specializare inteligentă și consolidarea capacităților de CDI

Acestă prioritate urmărește creșterea aplicabilității și a gradului de utilizare a rezultatelor cercetării în mediul de afaceri prin sprijinirea cooperării între actorii regionali din mediul academic și de cercetare și cel de afaceri, stimularea dezvoltării de proiecte comune și investiții în infrastructuri de CDI și transfer tehnologic. Prioritatea se adresează universităților și instituțiilor de cercetare clasificate ca unități de cercetare precum și întreprinderilor mici și mijlocii și întreprinderilor mari, cu sau fără activitate de CDI.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Încurajarea formării de parteneriate între universități/institute de CDI și întreprinderi din industrie și a participării la rețele internaționale de CDI
 - Încurajarea și sprijinirea înființării și dezvoltării unor structuri de CDI și transfer tehnologic care să susțină activitățile economice cu potențial de specializare inteligentă
3. Creșterea competitivității economiei regionale prin sprijinirea tranziției către o economie cu emisii scăzute de carbon, care utilizează eficient resursele și are în vedere schimbările climatice
- Obiectivul urmărește adaptarea activităților economice pentru reducerea emisiilor de carbon și sprijinirea eficienței energetice, creșterea producției și a distribuției

de energie obținută din surse regenerabile de energie și a gradului utilizării acestora de către mediul public și privat, creșterea numărului de clădiri publice și de locuit reabilitate termic precum și promovarea adaptării la schimbările climatice.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Încurajarea și sprijinirea mediului de afaceri pentru adaptarea activităților la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și dezvoltarea unei conduite eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor
 - Sprijinirea și facilitarea furnizării și utilizării surselor regenerabile de energie (hidroenergie/geotermală, solară, biomasă, eoliană)
 - Creșterea eficienței energetice a clădirilor publice și de locuit
4. Dezvoltarea unui sistem de transport durabil și asigurarea accesului și integrării în rețelele de transport majore de la nivel european și internațional.

Această prioritate urmărește conectarea regiunii Nord-Vest la rețelele de transport majore de la *nivelul UE*, asigurarea accesului rapid la obiectivele de interes ale regiunii și scoaterea din izolare a unor zone din cadrul regiunii (în special județele Bistrița-Năsăud și Maramureș și zona Munților Apuseni, Carei, Valea lui Mihai), dar și dezvoltarea unor sisteme de transport eficiente și ecologice, a unor servicii de transport de calitate și creșterea siguranței în trafic. Obiectivul va contribui la reducerea timpului de deplasare spre unitățile ofertante de servicii de educație, sănătate și sociale, precum și spre punctele de interes turistic și industrial.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport din rețeaua TEN-T, inclusiv terminale multimodale
- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii de transport care asigură accesul la rețeaua TEN-T, inclusiv variante ocolitoare

- Dezvoltarea unor planuri de mobilitate urbană regională durabile și integrate
5. Îmbunătățirea accesului la TIC, a calității și utilizării acestor rețele de către mediul privat și public

Prioritatea contribuie la extinderea infrastructurii broadband și asigurarea creșterii utilizatorilor TIC, atât la nivelul gospodăriilor cât și al firmelor și accesul mai facil la serviciile publice prin folosirea într-o mai mare măsură a platformelor online de către instituțiile publice și creșterea interoperabilității sistemelor informatice.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Extinderea infrastructurii broad-band
 - Susținerea utilizării TIC de către persoane și firme (e-economie, comerț electronic)
 - Sprijinirea furnizării de servicii publice online prin implementarea soluțiilor de tip e-guvernare, e-educație și e-sănătate
6. Sprijinirea dezvoltării urbane durabile integrate
- Prioritatea vizează creșterea coerenței, eficacității și durabilității rezultatelor resurselor investite în dezvoltare urbană prin dezvoltarea și implementarea unor proiecte în cadrul unor strategii integrate de dezvoltare.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Elaborarea strategiilor de dezvoltare în cadrul polilor de creștere/municipii reședință de județ/alte municipii/orașe și ITI
 - Sprijinirea dezvoltării și implementării de proiecte integrate în cadrul polilor de creștere/municipii reședință de județ/alte municipii/orașe și ITI
7. Promovarea ocupării și sprijinirea mobilității forței de muncă

Prioritatea urmărește creșterea gradului de ocupare a forței de muncă din regiune, în special a persoanelor din grupuri vulnerabile prin sprijinirea inițiativelor antreprenoriale și organizarea de cursuri de formare/calificare/recalificare profesională.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Stimularea și sprijinirea inițiativelor antreprenoriale, a microîntreprinderilor și înființarea unor structuri de sprijinire a afacerilor sociale
 - Dezvoltarea și furnizarea serviciilor de orientare, consiliere, îndrumare și formare la locul de muncă
 - Organizarea de cursuri de formare/calificare/recalificare profesională pentru grupurile vulnerabile
8. Îmbunătățirea accesului și dezvoltarea infrastructurii de educație și formare profesională, de sănătate și asistență socială.

Prioritatea are în vedere îmbunătățirea infrastructurilor și serviciilor de educație, formare, sănătate și sociale și asigurarea accesului la acestea în special pentru populația din zonele defavorizate.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Dezvoltarea unei rețele integrate de campusuri școlare (pre-universitare și universitare) care să deservească inclusiv populația din zonele defavorizate identificate
- Dezvoltarea unei rețele regionale de unități de învățământ vocațional în concordanță cu domeniile de specializare inteligentă
- Dezvoltarea unor instrumente de educație pentru adulți (dezvoltate sub coordonarea universităților) adresate cu prioritate educației inițiale a forței de muncă în domeniile de specializare inteligentă conform nevoilor pieței muncii

- Raționalizarea, completarea și modernizarea rețelei regionale de structuri medicale existente (spitale, ambulatorii, centre de permanență, sistem de intervenții de urgență) care să deservească întreaga populație a regiunii și în special cetățenii aparținând grupurilor vulnerabile/defavorizate cu risc de excluziune socială
- Dezvoltarea unei rețele regionale de centre de asistență socială nerezidențiale care să deservească prioritar populația din zonele defavorizate identificate
- Sprijin pentru oferirea de servicii socio-educative și socio-ocupationale pentru populația din grupurile defavorizate identificate

9. Dezvoltarea durabilă a turismului

Această prioritate va asigura creșterea nivelului de promovare și a gradului de valorificare economică a potențialului turistic local (balneo-termal, cultural, istoric, religios, montan, sportiv, de afaceri și evenimente, rural) și îmbunătățirea infrastructurii de turism specifice.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Promovarea și valorificarea economică a potențialului turistic cu specific local
- Reabilitarea și conservarea patrimoniului construit și valorificarea prin turism a acestuia

10. Sprijinirea dezvoltării rurale durabile integrate

Această prioritate vizează creșterea coerenței, eficacității și durabilității rezultatelor resurselor investite în dezvoltarea rurală prin dezvoltarea și implementarea unor proiecte în cadrul unor strategii integrate de dezvoltare în zonele rurale ale regiunii și parteneriat rural-urban (orașe mici și mijlocii).

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Elaborarea strategiilor de dezvoltare în cadrul GAL-urilor/CLLD-urilor

11. Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

Prioritatea vizează reducerea sărăciei în zonele defavorizate din regiune (a "pungilor de sărăcie") și creșterea gradului de integrare a persoanelor defavorizate și a accesului acestora la serviciile de bază (locuire, educație, sănătate) și pe piața muncii.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Dezvoltarea și sprijinirea unor programe integrate adresate comunităților marginalizate care trăiesc în zone de locuire defavorizată pentru eliminarea "pungilor de sărăcie"
- Sprijinirea proiectelor care vizează combaterea prejudecăților și a discriminării
- Sprijinirea unor acțiuni de dezvoltare comunitară care asigură capacitatea comunităților marginalizate, pentru dobândirea abilităților necesare participării la luarea deciziilor care îi privesc

12. Protejarea și conservarea mediului natural

Prioritatea vizează reducerea impactului asupra mediului prin protejarea biodiversității și a siturilor Natura 2000, managementul integrat al deșeurilor și dezvoltarea rețelelor de utilități, precum și reducerea suprafețelor afectate de riscuri și creșterea calității serviciilor de prevenire și intervenție în situații de urgență.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Protejarea biodiversității și a siturilor Natura 2000
- Reabilitarea și modernizarea infrastructurii de protecție împotriva riscurilor
- Dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor de prevenire și intervenție în situații de urgență

- Sprijinirea managementului și a valorificării deșeurilor
- Extinderea și modernizarea rețelelor tehnico-edilitare (apă, canalizare, electricitate, termică, gaze naturale)
- Reabilitarea siturilor istorice contaminate

13. Investiții în capacitatea instituțională în perspectiva realizării de reforme pentru a asigura gestionarea eficientă a politicilor publice și transparență, integritate și responsabilitate

Prioritatea vizează creșterea calității politicilor publice și a strategiilor elaborate la nivel local, îmbunătățirea capacității instituționale a autorităților publice având în vedere mai multe dimensiuni: structuri și procese, resurse umane și furnizarea de servicii.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Întărirea capacității instituționale prin îmbunătățirea structurilor și proceselor derulate de acestea
- Dezvoltarea resurselor umane din administrația publică
- Îmbunătățirea calității serviciilor oferite de administrațiile publice

14. Consolidarea capacităților părților interesate care își desfășoară activitatea în domeniul ocupării forței de muncă, al educației, sănătății și al politicilor sociale

Prioritatea vizează întărirea capacității administrative și a cooperării dintre autoritățile publice, partenerii sociali și ONG-uri, inclusiv pactele teritoriale.

Măsurile luate pentru îndeplinirea acestei priorități sunt:

- Întărirea relațiilor de cooperare dintre autoritățile publice, parteneri sociali și ONG-uri
- Stimularea proiectelor inovative la nivelul instituțiilor publice din sectoarele vizate

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Obiective strategice de dezvoltare pe termen lung (2034)

- Dezvoltarea de avantaje comparative prin investiții în domeniile de specializare inteligentă ale regiunii
- Racordarea Regiunii la fluxurile internaționale de mărfuri, turiști, investiții, informații și valori culturale și asigurarea rolului de deservire ca „regiune logistică”
- Creșterea investițiilor în capitalul uman și social al regiunii, în vederea asigurării suportului pentru o dezvoltare durabilă
- Creșterea eficienței economiei rurale, conservând totodată calitatea mediului și patrimoniul etnofolcloric extrem de bogat al regiunii
- Transformarea centrelor urbane în spații de influență și de atracție regională și transregională
- Promovarea incluziunii sociale și combaterea sărăciei

Viziunea și obiectivele stabilite de PDR al Regiunii Nord-Vest 2014-2020 sunt în concordanță cu axele și prioritățile stabilite de Uniunea Europeană privind Strategia Europa 2020. Pentru realizarea acestora este nevoie însă de muncă susținută și interconectată a tuturor actorilor existenți în Regiunea Nord-Vest.

1.4. CORELAREA CU STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI BISTRIȚA – NĂSĂUD

Parteneriatul Intersectorial pentru dezvoltarea strategică durabilă a Județului Bistrița-Năsăud se va focaliza în activitatea sa pe următoarele aspecte:

1.4.1. Abordarea de tip strategic în dezvoltarea Județului Bistrița-Năsăud

Dezvoltarea strategică a județului pentru perioada 2014-2020 se bazează pe considerarea simultană și într-un mod corect a următoarelor dimensiuni:

- ✚ Creșterea inteligentă prin rezolvarea problemelor și valorificarea specializată, inovativă a potențialului și a oportunităților, prin dezvoltarea de noi șanse și roluri la nivel regional și național;
- ✚ Creșterea sustenabilă prin valorificarea corectă a resurselor de dezvoltare (umane, materiale, de organizare, piețe de desfacere, resurse financiare), prin preservarea și regenerarea acestora;
- ✚ Creșterea incluzivă prin implicarea adecvată și diferențiată a tuturor categoriilor de actori în procesul dezvoltării strategice.

Actorii relevanți pentru dezvoltarea strategică a județului, provenind din sectoarele public, privat și comunitar, se grupează în **structuri teritoriale coezive și care pot cataliza competitivitatea județului** și dezvoltarea rolurilor acestuia la nivel regional și național:

- ✚ Grupuri de Acțiune Locală;
- ✚ Asociații de Dezvoltare Intercomunitară;
- ✚ Asociații profesionale;
- ✚ Asociații cu scop economic;
- ✚ Clustere economice.

Mai mult, actorii instituționali și structurile asociative sunt conștiente de **necesitatea alianțelor în zone strategice de dezvoltare**, pentru o abordare mai eficientă a rezolvării problemelor și a valorificării capitalului teritorial al Județului Bistrița-Năsăud. **Strategia de dezvoltare durabilă a Județului Bistrița-Năsăud se constituie ca instrument de planificare** orientat spre implementare, având următoarele roluri:

- ✚ Descrie calitățile și neajunsurile județului, bazându-se pe o analiză a situației existente;

- ✚ Definește o viziune coerentă și fundamentează obiective realiste de dezvoltare pentru județ prin valorificarea potențialului existent și a oportunităților;
- ✚ Coordonează planuri și politici tehnice și sectoriale privind zonele strategice ale județului și se asigură de faptul că investițiile planificate vor ajuta la promovarea unei dezvoltări echilibrate a județului și a regiunii pe care o influențează;
- ✚ Coordonează și concentrează din punctul de vedere al spațiului folosirea fondurilor de către actorii relevanți din sectoarele public, privat, comunitar;
- ✚ Asigură coordonarea între entitățile locale și corelarea cu nivelul regional, precum și implicarea cetățenilor și a altor parteneri care pot contribui substanțial la modelarea calitativă a viitorului economic, social, cultural și ecologic al fiecărei zone importante
- ✚ pentru dezvoltarea județului și în fiecare domeniu relevant pentru Județul Bistrița - Năsăud.

1.4.2. Dezvoltarea armonioasă a Județului Bistrița-Năsăud ca un tot unitar

Consolidarea parteneriatului urban-rural și rural-rural, în general, și în special la nivelul celor șapte zone de dezvoltare strategică, în vederea rezolvării problemelor comune și atingerea obiectivelor comune de dezvoltare, pe baza valorificării inteligente, integrate și sustenabile a potențialului intrinsec și oportunităților, are în vedere următoarele linii directoare:

➤ **Dezvoltare economică inteligentă prin specializare diversificată:**

- ✓ Dezvoltarea competitivă a județului Bistrița-Năsăud prin diferențierea strategică pe șapte zone de dezvoltare: Zona de dezvoltare Sud-Vest (GAL Câmpie); Zona de dezvoltare Sud-Est (GAL Valea Șieului); Zona de dezvoltare Est (GAL Bârgău- Calimani); Zona de dezvoltare Nord-Est (GAL Lider Bistrița-Năsăud); Zona de dezvoltare Nord (GAL Țara Năsăudului);

Zona de dezvoltare Nord-Vest (GAL Ținutul Haiducilor); Zona de dezvoltare Centru;

- ✓ Configurarea și articularea structurilor de susținere a competitivității județului: sistemul de clustere și GAL-uri;
 - ✓ Mobilizarea resurselor locale în circuitul economic, pentru bunăstarea comunităților locale și consolidarea profilului competitiv regional;
 - ✓ Utilizarea crizelor mondiale (economică, financiară, energetică, alimentară, demografică, climaterică) ca oportunitate de diferențiere, în sensul inovării și dezvoltării activităților economice relevante și a resurselor specifice;
 - ✓ Consolidarea cooperării cu sectorul academic și de cercetare;
 - ✓ Managementul inteligent al capitalului uman;
 - ✓ Marketing inteligent.
- **Dezvoltare durabilă prin:**
- ✓ Inovare și tehnologii curate pentru dezvoltare durabilă;
 - ✓ Asigurarea calității mediului pentru menținerea atractivității și cadrului adecvat activităților de turism;
 - ✓ Managementul sustenabil al resurselor pe care se bazează profilul competitiv al județului;
 - ✓ Managementul sustenabil al patrimoniului cultural și natural;
 - ✓ Cooperare urban-rurală pentru dezvoltare sustenabilă;
 - ✓ Regenerarea mentalității deschise, antreprenoriale, proactive a comunităților locale;
 - ✓ Diversificarea parteneriatelor orizontale și verticale pentru managementul dezvoltării județului;
 - ✓ Regenerarea mândriei locale și dezvoltarea liderilor locali.
- **Diferențiere prin valorificarea inteligentă a tradițiilor și valorilor autentice:**
- ✓ Recunoașterea, asumarea și regenerarea valorilor locale ca instrumente de dezvoltare;

- ✓ Regenerarea tradițiilor, obiceiurilor și activităților relevante la nivelul structurilor teritoriale istorice ca instrumente de diferențiere;
- ✓ Configurarea pachetului de activități economice pe baza valorificării inteligente a tradițiilor și valorilor locale;
- ✓ Marketing inteligent.
- **Conectivitate sporită prin:**
 - ✓ Dezvoltarea sistemului intermodal de transport la nivel județean (Master Plan și Program de Implementare aferent infrastructurilor și serviciilor de transport);
 - ✓ Asigurarea conectivității interne și externe la nivelul GAL-urilor existente și propuse, a clusterelor și zonelor economice;
 - ✓ Asigurarea accesibilității ținuturilor istorice (pentru coeziune socio-economică și turism).

1.4.3. Consolidarea cooperării la nivel local, regional și național

Coordonarea între partenerii locali, precum și cu nivelul regional și național trebuie întărită.

La nivel județean este necesar parteneriatul echilibrat între entitățile sectoriale și zonale, iar la nivel regional sunt definitorii poziția și rolul pe care Județul Bistrița-Măsăud și-l configurează pe baza acestui parteneriat. Problemele și deciziile de politică a dezvoltării nu mai pot fi privite în mod izolat, la nivelul fiecărei localități, asociații intercomunitare de dezvoltare, GAL etc. Mai mult, județul trebuie să își afirme un rol semnificativ în dezvoltarea Regiunii Nord-Vest prin funcționarea inteligentă a zonelor strategice și să își asume responsabilitatea privind coeziunea teritorială și competitivitatea. Nu în ultimul rând, trebuie avută în vedere dimensiunea europeană a rețelei de poli de importanță regională, a proiectelor de anvergură europeană în care este implicat județul, sub diverse aspecte ale dezvoltării.

**COMUNA ILVA MICĂ, PARTE A GRUPULUI DE
ACȚIUNE LOCALĂ, GAL LIDER BISTRIȚA - NĂSĂUD**

Despre LEADER și GAL

a) Abordarea **LEADER**, prin acțiunile sale specifice va duce la îmbunătățirea guvernantei locale și la promovarea potențialului endogen al teritoriilor. De asemenea, abordarea **LEADER** presupune consolidarea coerenței teritoriale și implementarea de Acțiuni integrate, ce pot conduce la diversificarea și dezvoltarea economiei rurale, în folosul comunităților. Un alt deziderat îl constituie construcția instituțională în vederea elaborării și implementării de strategii integrate ce vor da posibilitatea actorilor din spațiul rural, reprezentanți ai diferitelor domenii de activitate, să conlucreze și să interacționeze în folosul comunităților rurale. Strategiile elaborate și selectate se vor materializa în proiecte ce vor fi implementate în aria de acoperire a GAL, proiecte ce vor fi sprijinite financiar din fonduri publice la care se va adăuga cofinanțarea privată.

Obiective specifice Leader :

- participarea membrilor comunităților rurale la procesul de dezvoltare locală și încurajarea acțiunilor inovative (spre exemplu, soluții noi la probleme vechi, introducerea și dezvoltarea unor produse noi, noi sisteme de piață, modernizarea activităților adiționale prin aplicarea de noi tehnologii, etc.)
- încurajarea actorilor de la nivel local de a lucra împreună cu reprezentanții altor comunități din interiorul sau exteriorul țării
- stimularea formării de parteneriate, pregătirea și asigurarea implementării strategiilor de dezvoltare locală

b) Ponderea partenerilor în cadrul GAL (Grupului de Acțiune Locală)

GAL-urile reprezintă parteneriate public-private alcătuite din reprezentanți ai sectoarelor:

- **Public**
 - administrație publică (la nivel local și județean – primării, consilii locale, județene, etc.)
 - servicii publice (servicii sociale, de sănătate și transport, școli, universități, etc.)
- **Privat**
 - sector comercial (societăți pe acțiuni, societăți cu răspundere limitată, etc.);
 - sector financiar (bănci, instituții de credit, etc.);
 - sector agricol (cooperative agricole, grupuri de producători, etc.); organizații de întreprinzători;
 - societăți de furnizare a serviciilor comunitare (culturale, radio, TV, servicii non-culturale, etc.).
- **Societate civilă**
 - organizații non-profit, asociații, fundații, federații (asociații de mediu, asociații culturale, sociale, religioase, camere de comerț, unități de cult, etc.);
 - persoane fizice, grupuri de persoane neînregistrate oficial.

La nivelul decizional din cadrul GAL, reprezentanții privați și ai ONG-urilor vor reprezenta peste 50%, urmând ca partea publică să reprezinte mai puțin de 50%.

Structurile asociative – motoare ale dezvoltării agricole și ale mediului rural

Următorul exercițiu financiar va pune un accent deosebit pe programul LEADER din cadrul PNDR destinat Grupurilor Locale de Acțiune. Acestea vor avea menirea abordării unei dezvoltări locale plasată sub responsabilitatea comunității (DLCC) ale

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

cărei avantaje se referă la încurajarea implicării nivelului local și consolidarea sentimentului de proprietate la nivel local; creșterea capacității administrative a comunităților locale și stimularea inovării, precum și posibilitatea coordonării contribuției diferitelor fonduri, inclusiv a celor naționale.

Prioritatea transferului de inovare, experimentarea și cooperarea se vor putea face prin intermediul proiectelor pilot susținute de GAL-uri, care, în acest fel, vor putea introduce activități inovative în domeniul cooperării între spațiul rural și urban, punând bazele unei conectări a teritoriului la spațiul european.

Grupul de Acțiune Locală este constituit din 10 unități administrativ-teritoriale. 9 dintre acestea au statut de comune, iar Sângeorz-Băi are statut de oraș datorită încadrării sale ca stațiune balneo-climaterică. În ciuda faptului că este considerat oraș, Sângeorz Băi păstrează și unele caracteristici ale mediului rural, în special în satele aparținătoare. Nu este o zonă dezvoltată industrial, majoritatea gospodăriilor au în aria de preocupări și agricultura, iar aceste gospodării sunt predominant situate în case, mai puțini fiind cei care locuiesc la bloc.

Unitățile administrativ-teritoriale care fac parte din GAL, au multe puncte comune, dar au și multe caracteristici care le individualizează. Fiecare sat are în spate ceva interesant de relatat, fie un obicei, un obiectiv turistic sau o activitate economică anume. Însă, având în vedere numărul mare de localități componente, este greu să te oprești pe îndelete la fiecare astfel de detaliu. Strategia de dezvoltare fiind comună, s-a insistat în acest document pe punctele asemănătoare ale localităților, iar analiza rezultată este una sintetică.

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Lista localităților cuprinse în teritoriul GAL LIDER BISTRIȚA – NĂSĂUD

Codul comunelor INSSE	Numele localității			Nr. locuitori		Suprafață totală km ²	Densitate loc./km ²
	Comune	Orașe	Sate	Din orașe	Total teritoriu		
33337	Ilva Mare		Ilva Mare, Ivăneasa		2548	52,45	48,58
33364	Ilva Mică		Ilva Mică		3407	52,5	64,90
33154	Leșu		Leșu, Lunca Leșului		2968	90,1	32,94
33603	Ilva Mică		Ilva Mică		3233	39,51	81,82
33729	Măgura Ilvei		Arșița, Măgura Ilvei		2099	27,99	74,99
33621	Maieru		Anieș, Maieru		7728	130,16	59,37
179720	Poiana Ilvei		Poiana Ilvei		1625	14,1	115,25
34333	Rodna		Rodna, Valea Vinului		6332	225	28,14
32599		Sângeorz Băi	Cormaia, Valea Borcutului	10914	10914	146,21	74,65
34618	Șanț		Șanț, Valea Mare		3423	209,04	16,37
Total				10914	44277	987,06	44,86
% locuitori orașe din total: - locuitori (≤25%): -							24,64%

Sursa INSSE, 2009

Conform Strategiei GAL LIDER Bistrița - Năsăud, prin activitățile întreprinse, GAL-ul are ca **obiective specifice** următoarele:

- 1) creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier, îmbunătățirea mediului și spațiului rural, creșterea calității vieții și diversificarea activităților economice din spațiul rural prin implementarea strategiilor integrate de dezvoltare locală (Măsura 41 din PNDR);

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

- 2) îmbunătățirea strategiilor locale prin încurajarea actorilor de la nivel local de a întreprinde proiecte de extindere a experiențelor, de stimulare și sprijinire a inovației, de dobândire a competențelor și îmbunătățirea lor atât inter-teritorial cât și transnațional (**Măsura 421 din PNDR**);
- 3) stimularea formării de parteneriate, pregătirea și asigurarea implementării strategiilor de dezvoltare locală.

Comuna Ilva Mică a aderat la GAL LIDER Bistrița – Năsăud, conform H.C.L. nr. 15/29.04.2014 privind aprobarea asocierii Comunei Ilva Mică la GAL LIDER.

CAPITOLUL II

PPROFILUL COMUNEI ILVA MICĂ

PREZENTARE GENERALĂ

2.1. REPERE ISTORICE

În documentele vremii, localitatea este menționată sub următoarele denumiri: Ilva (1576-1577), Ilova (1601-1686), Illva (1687-1764), Illua (1723), Illoa (1735), Illova Mikio (1771), Ilva-mika sau în ungurește Kis-Ilova (1808), Ilva Mică, în ungurește Kis Ilva (1803).

În prezent se folosesc doar formele Ilva și Ilua. În timpul stăpânirii maghiare, prin influența administrației și a comandurii, localitatea era cunoscută sub denumirea Kisilva. Locuitorii satului se numesc ilvani, iloani sau iluani. Etimologia, este de părere N. Drăganu, pare a fi de origine slavonă: il=lut, lutoasă + sufixul - ova, ceea ce s-ar traduce prin Vale lutoasă. Trebuie menționat faptul că toate localitățile dispuse de-a lungul văii Ilva, poartă acest nume Ilva Mică, Leșu Ilvei, Poiana Ilvei, Măgura Ilvei, Ilva Mare și Ilva Mică.

Referitor la denumirea Ilva Mică și Ilva Mare este interesant de menționat faptul că Ilva Mică este mai veche decât Ilva Mare. În vreme ce Ilva Mică este atestată documentar din 1552, denumirea Ilva Mare apare abia în 1751 (1761?) sub forma Ilova Mari.

Există și o legendă referitoare la întemeierea comunei, cunoscută doar de bătrânii satului, din care reiese că vârsta comunei ar fi de cca 600 de ani. Deci anul

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂȘĂUD

Înființării comunei ar fi cuprins între 1330-1338. Din legendă reiese că vatra satului a fost inițial pe pârâul Ili, apoi s-a mutat la confluența Ilvei cu Someșul, în locul numit "Poiană"- azi Văleni.

Ilva Mică a făcut parte din districtul românesc al Văii Rodnei. Mai târziu va face parte din cele 44 de comune militarizate ale Regimentului II de graniță. Ostașii acestui regiment, numiți "cătanele negre", de la sumanele (căput) pe care le purtau, se vor remarca în lupte precum cea de la Arcole împotriva armatei franceze conduse de Napoleon Bonaparte, care va rosti cuvinte de admirație la adresa vitejiei și curajului "cătanelor".

În 1907-1909 este construită fabrica de cherestea și linia ferată cu ecartament îngust dintre Ilva Mică și Ilva Mică. Tot la începutul secolului XX este construită linia ferată Ilva Mică-Rodna Veche, iar între 1936 și 1938 linia ferată Ilva Mică - Vatra-Dornei, linie care a realizat prima legătură între Bucovina și Nordul Transilvaniei. Situată pe un traseu muntos deosebit de dificil, este una dintre cele mai importante realizări de inginerie tehnică românească. Are 75,7 km lungime, cu 9 tuneluri, 12 viaducte mari și mici, 11 poduri mari și 22 poduri mici. Cea mai mare diferență de nivel se înregistrează între stațiile Ilva Mică și Grădinița (501 m).

În timpul primului război mondial au fost distruse gara C.F.R., fabrica de cherestea, precum și locuințele din apropiere. Din Ilva au fost chemați sub arme 60 de bărbați, dintre care 42 au murit pe câmpul de luptă.

În noiembrie 1918 s-a constituit în comună garda națională, formată din 11 cetățeni și comandată de Buia Maxim. Efortul poporului român a fost încununat de marele act al Unirii Transilvaniei cu România, semnat la 1 Decembrie 1918 la Alba-Iulia. La acest mare eveniment participă din Ilva Mică dascălul Damian Nechiti.

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

În amintirea eroilor căzuți în primul război mondial, în 1935 s-a ridicat în centrul comunei un monument din granit pe a cărui placă de bronz se află gravate cuvintele: "Eroilor neamului 1914-1919, "țara recunoscătoare".

În timpul crizei economice din 1929-1933 au loc numeroase conflicte de clasă îndreptate contra ofensivei capitalului și monopolurilor străine. Documentele vremii atestă numeroase greve ale muncitorilor forestieri din valea Someșului, a Ilvelor, care lucrau în cadrul societății "Regna". Printre fabricile cuprinse de valul de greve s-a numărat și fabrica din Ilva Mică, care a intrat în grevă de la 11 aprilie 1933. Urmare a creșterii combativității muncitorilor de la fabrica de cherestea este și greva organizată în 1938, între 5 mai și 7 iunie cu avansuri neînsemnate. Printre organizatorii Grevei amintim pe Istrate Ștefan, Marica Macedon, Marica Dumitru etc.

Dictatul de la Vena prin care României i se lua o parte din Ardealul de nord, a stârnit un val de revolte care s-au manifestat sub diferite forme.

Astfel, în ziua de 8 septembrie 1940, la Bistrița, în Piața Unirii, s-au adunat 7000 de reprezentanți ai populației din județ, printre care și 17 cetățeni din Ilva Mică.

Între 1958-1971 s-a construit un nou cămin cultural, o sală de cinematograf (actualmente nefolosită), o bibliotecă comunală și 2 biblioteci școlare. În prezent se află în construcție o "Casă de nunți". După anul 2000 activitatea căminului cultural s-a relansat cu participarea unor tineri sufletești și talentați, plini de ambiție, conștiință și voință.

Din istoria timpului, ocupația de bază a locuitorilor a fost agricultura, ramură cu puține culturi care se pretează climei comunei și creșterea animalelor.

Fiind situată în zonă de munte, comuna Ilva Mică a fost prima din șirul de comune montane din aval de Someș și de pe Ilva care nu a putut fi cooperativizată.

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Evenimentele din decembrie 1989 n-au adus prea multe schimbări economice și sociale comunei, mai ales pentru că localitatea nu era cooperativizată.

2.1.1. PRIMA ATESTARE DOCUMENTARĂ

Prima mențiune documentară a comunei Ilva Mică se face în anul 1552, sub forma Ilva, deși ca nume de apă trebuie să fi fost cunoscut cu mult mai înainte. Între 1538-1552 Rodna cu satele Maieru, Sângeorz, Ilva și Feldru, au aparținut orașului Bistrița, ca plătitoare de bir. Din această cauză Ilva Mică apare în registrele de dare abia în 1552.

2.1.2. ATESTĂRI ULTERIOARE

În documentele vremii, localitatea este menționată sub următoarele denumiri: Ilva (1576-1577), Ilova (1601-1686), Illva (1687-1764), Illua (1723), Illoa (1735), Illova Mikio (1771), Ilva-mika sau în ungurește Kis-Ilova (1808), Ilva Mică, în ungurește Kis Ilva (1803).

În prezent se folosesc doar formele Ilva și Ilua. În timpul stăpânirii maghiare, prin influența administrației și a comandurii, localitatea era cunoscută sub denumirea Kisilva. Locuitorii satului se numesc ilvani, iloani sau iluani. Etimologia, este de părere N. Drăganu, pare a fi de origine slavonă: **il=lut, lutoasă** + sufixul **ova**, ceea ce s-ar traduce prin Vale lutoasă. Trebuie menționat faptul că toate localitățile dispuse de-a lungul văii Ilva, poartă acest nume Ilva Mică, Leșu Ilvei, Poiana Ilvei, Măgura Ilvei, Ilva Mare și Lunca Ilvei.

Referitor la denumirea Ilva Mică și Ilva Mare este interesant de menționat faptul că Ilva Mică este mai veche decât Ilva-Mare. În vreme ce Ilva Mică este atestată documentar din 1552, denumirea Ilva-Mare apare abia în 1751(1761?) sub forma Ilova Mari.

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Există și o legendă referitoare la întemeierea comunei (vezi Anexe), cunoscută doar de bătrânii satului, din care reiese că vârsta comunei ar fi de cca 600 de ani. Deci anul înființării comunei ar fi cuprins între 1330-1338. Din legendă reiese că vatra satului a fost inițial pe pârâul Ili, apoi s-a mutat la confluența Ilvei cu Someșul, în locul numit “**Poiană**”- azi Văleni.

2.2. REPERE ADMINISTRATIVE

Unitatea Administrativ Teritorială Ilva Mică face parte din Regiunea de dezvoltare Nord-Vest, iar în cadrul acesteia, se regăsește în Zona de dezvoltare Nord-Est (GAL Leader Bistrița-Năsăud).

Comuna are în componența sa un singur sat, satul de reședință Ilva Mică, și se plasează în rândul comunelor mijocii din județ.

Autoritățile administrației publice locale sunt primarul și consiliul local. Primarul, viceprimarul, secretarul unității administrativ-teritoriale și aparatul de specialitate al primarului comunei constituie o structură funcțională cu activitate permanentă, **denumită PRIMĂRIA COMUNEI ILVA MICĂ**, structură care duce la îndeplinire hotărârile consiliului local, dispozițiile primarului, soluționează problemele curente ale colectivității locale. Primăria Comunei Ilva Mică este organizată și funcționează în conformitate cu prevederile Legii nr. 215/ 2001 republicată, cu modificările și completările ulterioare, privind administrația publică locală și își are sediul în Comuna Ilva Mică, numărul 200, cod poștal 427095.

Web – site: www.ilvamica.ro

Adresa de e – mail: primaria_ilvamica@yahoo.com

Prin Hotărârea Guvernului României nr. 834/ 2014, intrată în vigoare în data de 07.10.2014, a fost aprobată stema Comunei Ilva Mică.

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Descrierea stemei

Stema comunei Ilva Mică se compune dintr-un scut triunghiular cu marginile rotunjite, tăiat de un brâu undat de argint și despicat în partea superioară.

În partea superioară, în dreapta, în câmp roșu, se află o roată înaripată de aur.

În partea superioară, în stânga, în câmp albastru, se află o roată de tors de argint, văzută din semiprofil.

În vârful scutului, în câmp verde, se află un buștean de aur, prins între două cuțite rotative negre; jumătate de buștean este de formă cilindrică, iar cealaltă jumătate este de formă paralelipipedică.

Scutul este timbrat de o coroană murală de argint cu un turn crenelat.

Semnificațiile elementelor însumate

Roata înaripată simbolizează nodul de cale ferată, prima legătură terestră între Transilvania și Moldova.

Roata de tors semnifică păstrarea ocupațiilor și obiceiurilor tradiționale.

Bușteanul reprezintă fabrica de cherestea.

Brâul undat reprezintă confluența râurilor Ilva și Someșul Mare.

Coroana murală cu un turn crenelat semnifică faptul că localitatea are rangul de comună.

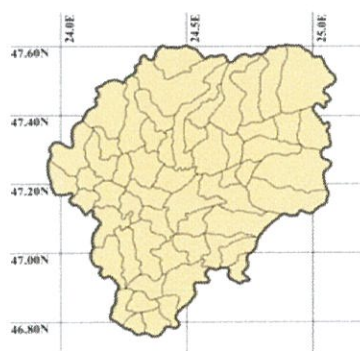
COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

2.3. LOCALIZARE GEOGRAFICĂ

Comuna Ilva Mică este așezată pe valea Someșului Mare, la confluența lui cu râul Ilva, într-o zonă așezată pe linia dintre Carpații Orientali vulcanici și Piemonturile Transilvaniei, și anume la poalele muntelui Heniu, cel mai înalt vârf (1611 m) din munții Bârgăului. Are în componență un singur sat: Ilva Mică.

Ea se întinde pe o suprafață de 6 km. în lungime și 3 km. de-a lungul văii Ilva și a văii Someșului. Altitudinile cuprinse în limitele comunei variază de la 563m (în partea de sud a comunei, pe Valea Someșului), până la 1610m (în marginea de SE a comunei, vârful Heniu Mare).

Județul Bistrița Năsăud

Comuna este cuprinsă între coordonatele 47°20» latitudine nordică și 24°45» longitudine vestică de 563 m față de nivelul mării în partea vestică a Munților Bârgăului.

Vecinii Ilvei Mici: spre vest, la o distanță de 5 km se mărginește cu comuna Feldru, la sud cu comunele Josenii Bârgăului și Livezile, spre nord peste dealuri pe Someș, în amonte, cu orașul Sângeorz Băi, la o distanță de 7 km, în est cu satul Poiana Ilvei 9 km și Ilva Mare, iar în sud-est cu comuna Leșu.

2.4. CADRUL NATURAL

2.4.1. RELIEF

Localitatea Ilva Mică prezintă caracteristicile comunelor de munte, întindere mare, neregularități în așezare, distanțe mari de la o casă la alta, terenul de șes al comunei nefiind suficient pentru populația existentă, cauze care i-au determinat pe localnici să-și construiască casele pe dealuri. Vatra satului se află pe prima terasă a văii Ilvei, care prezintă mai multe meandre dictate de rocile care au opus rezistență apei, forțând deplasarea spre stânga a cursului lăsând pe ambele maluri terase, care constituie terenurile de bază pentru construcții și cel mai bun teren pentru agricultură.

2.4.2. CLIMA

Clima comunei este temperat continentală moderată, caracteristică zonei de dealuri și munți mijlocii, cu versanții expuși vânturilor vestice, cu o temperatură medie anuală de 6-8°C.

În ceea ce privește temperaturile extreme s-a constatat că izotermele lunii celei reci (ianuarie) sunt cuprinse între -6° și -3,5°C, iar izotermele lunii celei mai calde (iulie) sunt cuprinse între 18-19°C.

Datele medii de apariție și dispariție valorilor diurne sub 0°C, oscilează în jurul zilei de 1-5 octombrie rezultând o durată a temperaturii negative ale aerului de 120-130 zile, iar la dispariție în intervalul de 10-15 martie frecvența numărului mediu de zile de vară este de 75-95.

Precipitațiile atmosferice sunt bogate datorită influenței circulației oceanice din vest baltice din nord-est, ele oscilând între 700-900 mm anual. Cele mai multe precipitații cu cea mai mare cantitate cad vara. Luna cu cantitatea cea mai redusă de precipitații este ianuarie, iar luna cea mai ploioasă iunie.

Precipitațiile sub formă de zăpadă cad în sezonul rece, prima zi strat de zăpadă fiind datată ca 8 noiembrie și stratul de zăpadă poate să dureze 80-100 zile. Solurile sunt de tipul celor brune roșcate de pădure brune acide podzoluri scheletice și aluvionare de luncă, au repartiție corelată cu natura rocilor și dispun de o fertilitate scăzută.

Vânturile vin din sectorul vestic, cu schimbări ale direcției predominante de la vară la iarnă și aduc umezeală, ploi și zăpadă. Dinspre Măgura Calului, pe valea Iliuța sunt frecvente un fel de brize ca urmare a coborârii aerului mai rece spre gura văilor. În schimb, văile mai adăpostite și mai adânci cu orientare nord – sud și în bazinele mai adânci predomină calmul în cea mai mare parte a anului cum este Cucureasa, Ursoaia și Vinoasa. Viteza vânturilor crește pe dealurile înalte și la munte cu intensitate mai mare în timpul furtunilor de ploaie și a viscoalelor. În medie viteza vânturilor pe Ilve este de 3,1 m/s, cu intensități în lunile iunie, octombrie și februarie.

2.4.3. FLORA ȘI FAUNA

Vegetația este în mare parte reprezentată de păduri de foioase și rasinoase iar fauna este reprezentată de urs, lup, mistret, vulpe.

2.4.4. REȚEAUA HIDROGRAFICĂ

Rețeaua hidrografică trilaterală Someșului Mare, este formată din valea Leșului și afluenții acesteia. Astfel afluenții din stânga văii Leșului, de la est la vest: valea Cusărița, valea Ursului, valea Cheii și valea Ștefăniții (Toca), sunt afluenți direcți ai văii Ilvei, din stânga. Din partea dreaptă, rețeaua hidrografică este aproape inexistentă, câteva pâraie care în timpul secetos își pierd apa, fiind cunoscuți ca torenți : valea Hărnăilor, valea Scroafei, etc.

2.5. DATE DEMOGRAFICE

În județul Bistrița–Năsăud, concentrarea majoritară a populației este în zonele rurale, fiind 197.083 de locuitori, reprezentând 62,4% din populația totală a județului.

Comuna Ilva Mică are în componența sa un singur sat, satul de reședință Ilva Mică.

Se învecinează la nord cu orașul Sângâorz Băi, la vest cu comuna Feldru, la sud cu comuna Josenii Bârgăului, la est cu comuna Leșu, iar la nord-est cu comuna Măgura Ilvei.

Comuna Ilva Mică avea **3.484 de locuitori** la recesământul din anul **2002** și **3407 de locuitori** în anul **2009**.

Conform recensământului efectuat în **2011**, populația comunei Ilva Mică se ridică la **3.264 de locuitori**, în scădere față de 2002 și 2009.

Evoluția populației stabile, pe total și pe sexe, la 1 ianuarie pentru anii 2011, 2012 și 2013, conform Institutului Național de Statistică România, este prezentată în tabelul de mai jos:

Sexe	Ani		
	Anul 2011	Anul 2012	Anul 2013
UM: Număr persoane			
	Număr persoane	Număr persoane	Număr persoane
Total	3222	3216	3207
Masculin	1621	1618	1627
Feminin	1601	1596	1580

Totodată, din datele obținute de la Direcția Regională de Statistică Bistrița – Năsăud, evoluția populației comunei în perioada 2009 – 2013, calculată prin metoda componentelor, folosind surse de date administrative pentru migrația externă, este următoarea:

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Denumire	2009	2010	2011	2012	2013
Populația stabilă la 1 iulie	3407	3393	3358	3338	3294
Bărbați	1724	1723	1703	1698	1670
Femei	1683	1670	1655	1640	1624
Decedați	36	36	32	45	-
Căsătoriți	12	18	25	22	-
Născuți vii	33	36	36	42	-
Stabiliți cu domiciliu	23	40	28	39	-
Plecări cu domiciliu	22	40	26	35	-
Stabiliri cu domiciliu în comună la 1 iulie	10	7	5	3	8
Plecări cu reședință din comună la 1 iulie	23	31	34	33	31

Situația prezentată mai sus nu acoperă întregul fenomen migratoriu, mai ales la nivelul emigrației. Ca atare, există o subevaluare severă a acestui fenomen care duce la o supraevaluare a populației rezidente. Datele prezentate sunt cu caracter provizoriu.

Sărăcia

La fel ca în întreg mediul rural, populația din Comuna Ilva Mică, parte a GAL este afectată de fenomenul sărăciei. Rata sărăciei calculată la recensământ, conform FEADR, este prezentată în comparație cu unitățile administrativ – teritoriale care compun GAL în tabelul de mai jos:

Rata sărăciei %	
<i>Ilva Mare</i>	41.1
Ilva Mica	41.7
<i>Leșu</i>	51,6
<i>Luca Ilvei</i>	36,8
<i>Magura Ilvei</i>	41.2
<i>Maieru</i>	36.6
<i>Poiana Ilvei</i>	-
<i>Rodna</i>	31.9
<i>Șanț</i>	35.5
<i>Sîngeorz Bai</i>	-
GAL (medie ponderată)	38,39

¹ Poiana Ilvei nu exista în 2002, iar Sîngeorz Băi lipsește datorită faptului că este considerat mediu urban.

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Rata medie a sărăciei în GAL, calculată la recensământ, era peste media pe țară. Este o rată a sărăciei îngrijorătoare, în condițiile în care în mare parte dintre comune aproape jumătate din populație era afectată de fenomenul sărăciei.

CAPITOLUL III

PPROFILUL SOCIO – ECONOMIC AL COMUNEI ILVA MICĂ

3.1. INFRASTRUCTURA ECONOMICĂ

3.1.1. AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ

Comuna Ilva Mică până în anul 1997, a funcționat cu o fabrică de cherestea, un sector de exploatare a lemnului, un nod de cale ferată spre Rodna și Vatra Dornei și 17 unități private cu profil comerț și prestări servicii, Ocolul Silvic, Cooperația de consum, brutărie unde au lucrat până atunci, în industria lemnului 25% din populație și 10% C.F.R. și unități private.

Din istoria timpului ocupația de bază a locuitorilor a fost agricultura, ramură cu puține culturi care se pretează climei comunei și creșterea animalelor. Terenurile din comuna Ilva Mică se încadrează în clasa V de fertilitate.

	<i>Zonă de cultură de cereale și de creștere a animalelor</i>	<i>Terenuri agricole</i>	<i>Din care neproductive</i>	<i>Păduri (ha)</i>	<i>Pășuni, fânețe (ha)</i>	<i>Vîță de vie și livezi (ha)</i>
<i>Ilva Mică</i>	198	2218	221	3494	1801	9

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Fiind situată în zonă de munte, comuna Ilva Mică a fost prima din șirul de comune montane din aval de Someș și de pe Ilva care nu a putut fi cooperativizată.

Agricultura și zootehnia sunt activitățile de bază din comună. Există forțe de muncă disponibilă, ceea ce încurajează investițiile aici, mai ales că zona este declarată zonă defavorizată, ceea ce înseamnă facilități suplimentare investitorilor care crează locuri de muncă.

Suprafețele cultivate din localitatea Ilva Mică:

- GRAU+SECARA: 5 ha,
- OVAZ: 20 ha,
- PORUMB: 100 ha,
- CARTOFI DE TOAMNA: 200 ha,
- LEGUME DE CAMP: 10 ha,
- PLANTE DE NUTRET: 73 ha.

Din datele obținute de la administrația locală, putem vedea în tabelul de mai jos suprafețele de teren și modul de ocupare al acestora în comuna Ilva Mică, în intervalul de timp 2009 - 2013:

<i>Teren – ha</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>
<i>Suprafața totală</i>	<i>2218</i>	<i>2218</i>	<i>5250</i>	<i>5252</i>	<i>5252</i>
<i>Suprafața agricolă</i>					
<i>Suprafața arabilă</i>	<i>408</i>	<i>408</i>	<i>380</i>	<i>324</i>	<i>324</i>
<i>Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>15</i>	<i>15</i>
<i>Suprafața cu vii și pepiniere viticole</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Suprafața pășunilor</i>	<i>371</i>	<i>371</i>	<i>114</i>	<i>110</i>	<i>110</i>
<i>Suprafața fânațelor</i>	<i>1430</i>	<i>1430</i>	<i>1715</i>	<i>1771</i>	<i>1771</i>

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

<i>Suprafața cu terenuri neagricole</i>	<i>3032</i>	<i>3032</i>	<i>2218</i>	<i>3032</i>	<i>3032</i>
<i>Suprafața cu păduri și altă vegetație forestieră</i>	<i>1855</i>	<i>1855</i>	<i>1855</i>	<i>1855</i>	<i>1855</i>
<i>Suprafața cu ape și bălți</i>	<i>94</i>	<i>94</i>	<i>94</i>	<i>94</i>	<i>94</i>
<i>Suprafața ocupată cu construcții</i>	<i>53</i>	<i>53</i>	<i>53</i>	<i>53</i>	<i>53</i>
<i>Suprafața – căi de comunicații și căi ferate</i>	<i>104</i>	<i>104</i>	<i>104</i>	<i>104</i>	<i>104</i>
<i>Suprafața cu terenuri degradate și neproductive</i>	<i>926</i>	<i>926</i>	<i>926</i>	<i>926</i>	<i>926</i>
<i>Suprafața totală – proprietate privată</i>	<i>4852</i>	<i>4852</i>	<i>4856</i>	<i>4858</i>	<i>4858</i>
<i>Suprafața agricolă – proprietate privată</i>	<i>2203</i>	<i>2203</i>	<i>2207</i>	<i>2209</i>	<i>2209</i>
<i>Suprafața arabilă – proprietate privată</i>	<i>408</i>	<i>408</i>	<i>380</i>	<i>324</i>	<i>324</i>
<i>Suprafața cu livezi și pepiniere pomicole proprietate privată</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>15</i>
<i>Suprafața cu vii și pepiniere viticole proprietate privată</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Suprafața pășunilor proprietate privată</i>	<i>369</i>	<i>369</i>	<i>112</i>	<i>108</i>	<i>108</i>
<i>Suprafața fânațelor proprietate privată</i>	<i>1421</i>	<i>1421</i>	<i>1706</i>	<i>1762</i>	<i>1762</i>
<i>Suprafața cu terenuri neagricole proprietate privată</i>	<i>2649</i>	<i>2649</i>	<i>2207</i>	<i>2649</i>	<i>2649</i>
<i>Suprafața cu păduri și alte terenuri forestiere proprietate privată</i>	<i>1681</i>	<i>1681</i>	<i>1681</i>	<i>1681</i>	<i>1681</i>
<i>Suprafața ocupată de construcții proprietate privată</i>	<i>45</i>	<i>45</i>	<i>45</i>	<i>45</i>	<i>45</i>
<i>Suprafața cu terenuri degradate proprietate privată</i>	<i>923</i>	<i>923</i>	<i>923</i>	<i>923</i>	<i>923</i>

Efectivul de animale:

<i>Bovine</i>	<i>700</i>
<i>Caprine</i>	<i>420</i>
<i>Ovine</i>	<i>3098</i>
<i>Porcine</i>	<i>800</i>
<i>Păsări</i>	<i>5020</i>
<i>Abine</i>	<i>630</i>
<i>Cabaline</i>	<i>140</i>

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

În consecință agricultura s-a dezvoltat în strânsă interdependență cu creșterea animalelor, care în comună sunt folosite atât ca furnizoare de produse, cât și ca ajutoare indispensabile în muncile agricole și transporturi.

Comuna Ilva Mică a practicat și practică aproape toate ocupațiile tradiționale specifice poporului român și zonei sale.

Culesul din natură, fructe de pădure, ciuperci, albinăritul, pescuitul, vânătoria, până la lucruri complexe- apicultura, păduritul, numeroase meșteșuguri și industrii populare. Totuși ocupația de bază este creșterea animalelor în predilecție cu speciile bovină și ovină, cu dezvoltarea păstoritului sedentar (pe lângă casă), în vatra satului, păstoritul local (pe Imaș), dar mai ales păstoritul de transhumanță în munte.

Pădurile reprezintă una din bogățiile comunei. Ocolul Silvic Ilva a fost înființat în anul 1889 și se ocupă la ora actuală de conservarea, protejarea și dezvoltarea pădurii.

3.1.2. INDUSTRIA

În Regiunea Nord-Vest există mari discrepanțe în dezvoltarea economică a celor șase județe. Județele din sudul și vestul Regiunii, respectiv Cluj, Bihor și Satu Mare sunt industrializate (industria alimentară, ușoară, lemn, construcții de mașini) și mai stabil dezvoltate economic decât regiunile din centru și est (**Bistrița-Năsăud**, Maramureș și Sălaj - lemn-mobilă, metale neferoase și auro-argentifere, ușoară), unde evoluția din ultimii ani a dus la pierderea capacității concurențiale a multor ramuri. Conform analizelor economice și sociale efectuate, polii sărăciei se găsesc în județele Maramureș și **Bistrița-Năsăud**. Zonele în declin industrial sunt: zona Munților Apuseni și zona montană din nordul regiunii, cuprinzând arii însemnate de pe teritoriul județelor Maramureș, Satu Mare și Bistrița-Năsăud.

Fabrica de cherestea de la Ilva Mică a fost construită în anii 50 și funcționat până în 1997 după care compania care o administra a intrat în insolvență și apoi în faliment. Fabrica a fost preluată însă de SC Frasinul SRL Anieș care a investit în re tehnologizare 4 milioane de euro, ținta noului proprietar fiind să ajungă la peste 250 de angajați. Tot la Ilva Mică se află și cea mai mare hală de producție pentru lemn de fag din România.

3.1.3. MEDIUL DE AFACERI ȘI CAPITALUL UMAN

Deși silvicultura reprezintă o ramură importantă a regiunii, defrișările insuficient controlate (**Bistrița-Năsăud**, Maramureș) și lipsa unui program coerent de reîmpăduriri și construcții de drumuri forestiere către interiorul bazinelor, conduc la reducerea continuă a suprafețelor împădurite. Capitalizarea insuficientă, pierderea piețelor externe, neadaptarea la exigențele calitative au determinat ca numeroase fabrici de mobilă să fie închise sau să funcționeze la parametri reduși.

Repartizarea populației active în Comuna Ilva Mică

	<i>Populația activă</i>	<i>Sector agricol</i>	<i>Sector industrial și artizanat</i>	<i>Sector de comerț</i>	<i>Sector de servicii</i>
<i>Ilva Mică</i>	1537	1127	111	39	260

Per total, cum era de așteptat în mediul rural, populația se ocupă, în principal, de sectorul agricol. În general, agricultura și creșterea animalelor sunt singura direcție de dezvoltare posibilă în acele zone mai îndepărtate de principalele intersecții de drumuri naționale, unde parțiala izolare înseamnă un comerț mai redus. Zona de vale îngustă pentru majoritatea semnifică și slabe posibilități de dezvoltare a industriei, care are nevoie de porțiuni mai mari de câmpie, pe care să poată construi. În mod normal, închiderea celorlalte posibilități duce la orientarea înspre agricultură.

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Sectorul de servicii este neașteptat de dezvoltat, dar este de presupus că majoritatea angajaților din acest domeniu asigură servicii publice: funcționari, profesori, medici, polițiști etc

În ceea ce privește **piața muncii** în anul 2013, comparativ cu anul 2012, **populația ocupată** este reprezentată de **1537** persoane în **2013** față de **1566** persoane în anul **2012**, iar numărul persoanelor cu indemnizație de șomaj fiind de 51 persoane în anul 2013 față de 73 persoane în anul 2012.

Evoluția forței de muncă în comuna Ilva Mică în perioada 2009 – 2012, pe sectoare de activitate este prezentată în tabelul de mai jos:

Denumire	2009	2010	2011	2012
Numărul mediu al salariaților – total	324	287	302	307
Agricultură, silvicultură și pescuit	4	3	3	5
Industrie – total	75	67	73	78
Construcții	17	15	18	23
Comerț	38	31	40	34
Transport și depozitare	108	98	102	100
Administrația publică și apărare, asigurări sociale din sistemul public	8	8	7	6
Învățământ	42	40	37	35
Sănătate și asistență socială	17	16	13	12
Alte activități	15	9	9	14

Ilva Mică a fost și este unul dintre punctele importante de exploatare și prelucrare a lemnului, în comună existând fabrica de cherestea a SC FRASINUL , unde lucrează o mare parte a populației ocupate.

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Agenții economici activi din comuna Ilva Mică la data de 30.04.2014, conform datelor obținute de la Direcția Regională de Statistică Bistrița – Năsăud, sunt:

Agenți economici - total	212
Persoana Fizică Autorizată	147
Societate cu Raspundere Limitată	41
Intreprinderi Individuale	8
Societate pe Acțiuni	3
Regii Autonome	2
Intreprinderi Familiale	7
Liberi profesioniști	2
Cooperativa de Consum	1
Societate Agricolă Legea 36/ 1991	1

3.1.4. TURISM

Prezentarea turismului în comună

Accesul în comună este propice turismului, existând atât căi rutiere (DJ 172D) cât și feroviare (calea ferată Ilva Mică – Vatra Dornei), fiind facilă deplasarea în sau dinspre localitățile importante precum: Năsăud, Ilva Mică, Sângeorz- Băi, Șanț, Piatra Fântânele (Castelul Dracula), Vatra Dornei, etc.

În luna noiembrie a acestui an a început construcția Centrului Local de Informare Turistică de la Ilva Mică, proiect finanțat din fonduri structurale nerambursabile.

Cu o valoare totală de 200.000 de euro, investiția privind construcția și amenajarea Centrului Local de Informare Turistică de la Ilva Mică se derulează în baza unui proiect accesat de administrația locală a comunei pe Măsura 313 privind

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Încurajarea activităților turistice. Centrul va avea rolul de a promova pe viitor toată zona Heniu, spre Rodna și Șanț și se preconizează a fi dat în folosință în anul 2015.

Atracții turistice: Virful Heniu

Muntele Heniu văzut din Ilva Mică

În varful dealului care străjuiește Ilva Mică dinspre răsărit, un palc de foioase face trecerea spre zona cazematelor durate aici în cel de-Al Doilea Razboi Mondial, un obiectiv turistic fascinant.

Intrare în cazemată

Comuna Ilva Mică este propice dezvoltării mai multor tipuri de turism, precum: de tranzit, istoric, cultural, agroturism, ecoturism, de relaxare și agrement, cinegetic, botanic, de tratament, sportiv, religios, culinar. Promovarea elementelor specifice zonei existente pe teritoriul comunei și includerea acestora în circuitele turistice județene, ar duce la creșterea activităților turistice în zonă și, în consecință, creșterea economică a comunei.

Din păcate, la ora actuală, în comună nu există pensiuni turistice, deși potențialul turistic al comunei este destul de ridicat.

3.1.5. MEDIUL

Mediul înconjurător, un element esențial al existenței umane, reprezintă rezultatul interferenței unor elemente naturale - sol, aer, apă, climă, biosferă - cu elemente create prin activitatea umană. Toate acestea interacționează și influențează condițiile existențiale și posibilitățile de dezvoltare viitoare ale societății.

Până nu demult, resursele naturale regenerabile ale Terrei erau suficiente pentru nevoile omenirii. În prezent, ca urmare a exploziei demografice și a dezvoltării fără precedent a tuturor ramurilor de activitate, necesarul de materie primă și energie pentru producția de bunuri a crescut mult, iar exploatarea intensă a resurselor Pământului relevă, tot mai evident, un dezechilibru ecologic.

3.1.5.1. Factorii de mediu

Aerul

Aerul este factorul de mediu care constituie cel mai rapid suport ce favorizează transportul poluanților în mediu. Poluarea aerului are multe și semnificative efecte adverse asupra sănătății populației și poate provoca daune florei și faunei în general. Din aceste motive România acordă o atenție deosebită activității de supraveghere și de îmbunătățire a calității aerului.

Calitatea aerului este determinată de emisiile în aer provenite de la sursele staționare și sursele mobile (traficul rutier), cu preponderență în marile orașe, precum și de transportul poluanților la lunga distanță. Calitatea aerului este unul din domeniile în care UE a fost foarte activă în ultimii ani. Scopul principal a fost să dezvolte o strategie completă prin stabilirea obiectivelor privind calitatea aerului pe termen lung. În acest sens au fost elaborate o serie de reglementări europene pentru a controla nivelul anumitor poluanți și pentru a monitoriza concentrația lor în aer.

Poluanții atmosferici luați în considerare în evaluarea calității aerului înconjurător conform legislației în vigoare în România sunt: dioxidul de sulf (SO₂), dioxidul de azot (NO₂), oxizii de azot (NO_x), particule în suspensie (PM₁₀ și PM_{2,5}), plumb (Pb), benzen (C₆H₆), monoxid de carbon (CO), ozon (O₃), arsen (As), cadmiu (Cd), nichel (Ni), hidrocarburi aromatice policiclice (Benzo(a)piren (BaP) și mercur (Hg)). Poluanții monitorizați, metodele de măsurare, valorile limită, pragurile de alertă și de informare și criteriile de amplasare a punctelor de monitorizare sunt stabilite de legislația națională privind protecția atmosferei și sunt conforme cerințelor prevăzute de reglementările europene.

Principalele **cauze ale poluării aerului** în județul Bistrița-Năsăud sunt determinate de:

- traficul rutier,
- lucrările de construcții,
- activitățile sociale prin încălzirea locuințelor utilizând lemnul drept combustibil,
- arderile de combustibili în procese tehnologice sau în centrale termice industriale,
- exploatarea materiilor prime, respectiv depozitarea acestora, precum și activitățile agro-zootehnice, cum ar fi creșterea intensivă a animalelor
- utilizarea pe scară largă a pesticidelor.

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Cele mai afectate areale sunt cele reprezentate de localitățile urbane; aici se concentrează cea mai mare parte a activităților industriale, care emit poluanți în atmosferă, iar traficul rutier este foarte intens; situația cea mai critică, din acest punct de vedere, o întâlnim în Municipiul Bistrița. Localitățile rurale sunt, de asemenea, afectate, atât cele unde se practică o agricultură intensivă, cât și cele care practică o agricultură de subzistență, în contextul circulației maselor de aer care pot deplasa poluanții pe distanțe mari.

*Printre obiectivele **Europa 2020** se numără reducerea **cu 20% a emisiilor de gaze cu efect de seră** (sau chiar cu 30%, în condiții favorabile) față de nivelurile înregistrate în 1990. Față de acest aspect, obiectivul României este de a scădea emisiile de CO₂ cu 19% până în 2020, angajament susținut de datele referitoare la perioada 1990- 2008, când s-a înregistrat o scădere de 24% a emisiilor de dioxid de carbon.*

*În ceea ce privește comuna **Ilva Mică**, calitatea aerului este destul de ridicată, în zonă emisiile de noxe provin de la mijloacele de transport rutier, în special camioane, care asigură funcționarea industriei de exploatare a masei lemnoase. De asemenea, autoturismele, devenite din ce în ce mai numeroase datorită creșterii nivelului de trai al locuitorilor comunei, provoacă poluarea aerului dar și poluare fonică.*

Creșterea animalelor este și ea o sursă de poluare a aerului, însă foarte redusă.

Comuna Ilva Mică este privilegiată din punctul de vedere al existenței pădurilor, al zonei muntoase și al râului Ilva, astfel că aerul intră într-un process de purificare naturală. Bineînțeles, ocrotirea mediului de către locuitori este de o importanță majoră.

Apa

Resursele de apă ale județului Bistrița-Năsăud sunt reprezentate prin ape subterane (freatice și de adâncime) și de suprafață (râuri și lacuri). Alimentarea râurilor

este predominant pluvială și pluvio - nivală, aportul apelor subterane având o pondere foarte redusă. Lungimea rețelei hidrografice cadastrale ale județului Bistrița-Năsăud este de **1734,1 km**, suprafața bazinului hidrografic este de **5009 kmp**, suprafața totală la nivelul județului este 5305 kmp, densitatea rețelei hidrografice este de 0,35 km/kmp, iar debitul mediu multianual al Râului Someșul Mare la Beclean este de 48.7 mc/s.

*Râul Someșul Mare pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud reprezintă artera hidrografică principală având o lungime, până la ieșirea din județ de 124 km și o suprafață de recepție de 4.959 km². Principalii afluenți ai Someșului Mare sunt: **Ilva (51 km/419 km²), cu aport de 8,2%;** Rebra (44 km/199 km²) cu aport de 8,3%; Sălăuța (44 km/413 km²) cu aport de 12,0%; Ilișua (52 km/353 km²) cu aport de 6,3%; Șieu (71 km/1812 km²) cu aport de 29,8%; râul Budac (44 km/241 km²) cu aport de 7,0%; râul Bistrița (67 km/650 km²) cu aport de 15,7%; râul Dipșa (35 km/459 km²) cu aport de 2,8%; râul Meleș (33 km/320 km²) cu aport de 2,0%;*

Monitorizarea apelor subterane se face în special pentru cele freatice în vederea evaluării potențialului de potabilizare al acestora. În județul Bistrița-Năsăud calitatea apelor subterane este monitorizată. Analizele efectuate au evidențiat frecvente depășiri la indicatorii NO₂ și CCOMn și la cei bacteriologici.

Depășirile limitelor admise pentru indicatorii de potabilitate se datorează:

- insuficienței sistemelor de colectare, transport și epurare a apelor uzate menajere, în localitățile rurale; existența rampelor neamenajate și neorganizate de deșeuri menajere, precum și cele rezultate din activitățile zootehnice;
- grupurile sociale din gospodăriile individuale, în majoritatea cazurilor, sunt construite impropriu în apropierea fântânilor sau a surselor de apă, nefiind protejate prin betonarea pereților.

3.1.5.2. Calitatea solurilor

La nivelul județului Bistrița-Năsăud suprafețele de teren cu destinație agricolă sunt tot mai afectate de diferite procese de degradare, fie că vorbim de procesele induse de activitatea antropică sau fenomene naturale. Principalele probleme se referă la sărăturarea, acidifierea solurilor, eroziunea de suprafață și/sau de adâncime, excesul de umiditate. Manifestarea acestor probleme este intensificată de practicile agricole neadaptate condițiilor de mediu, utilizarea pesticidelor și a îngrășămintelor chimice, depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor industriale și menajere, defrișările intense și abuzive. Calitatea solului mai este influențată și de o serie de procese și fenomene naturale, cum ar fi alunecările de teren, inundațiile sau secetele prelungite.

Principalele procese de degradare a solului cu care se confrunta UE sunt:

- eroziunea
- degradarea materiei organice
- contaminarea
- salinizarea
- compactizarea
- pierderea biodiversității solului
- scoaterea din circuitul agricol
- alunecările de teren și inundațiile

Contaminarea cu deșeuri lemnoase rezultate în urma proceselor de exploatare forestieră a fost redusă semnificativ prin crearea centralei pe biomasă care utilizează deșeurile lemnoase. Astfel, depozitele din ce în ce mai mari de rumeguș au fost desființate și terenurile repopulate cu puieți de rășinoase.

Colectarea deșeurilor și sancționarea celor care depozitează sau aruncă pe domeniul public deseuri de orice fel, ajută și ea la reducerea poluării solului.

3.1.5.3. Managementul deșeurilor

În mediul rural al județului Bistrița-Năsăud, așadar și în Ilva Mică, chiar dacă a crescut gradul de acoperire cu serviciul de salubritate la aproximativ **90% din totalul populației existente**, cantitățile de deșeuri menajere colectate se mențin la o valoare constantă datorită extinderii colectării selective, fapt ce a determinat o scădere a cantităților de deșeuri depozitate.

Directiva 98/2008 CE privind deșeurile stabilește obiective importante privind reciclarea deșeurilor pentru **anul 2020**, astfel: **50% pentru reciclarea deșeurilor în gospodării și 70% pentru deșeurile provenite din construcții și demolări**. Așadar, în perioada 2014-2020 sunt necesare o serie de măsuri atât la nivelul județului, cât și la nivelul comunei Ilva Mică, privind atingerea obiectivelor mai sus menționate.

Comuna Ilva Mică este membru asociat al Asociației de Dezvoltare Intercomunitară Deșeuri Bistrița – Năsăud, asociație înființată în anul 2008 și care are ca obiectiv *”să încheie contractul/contractele de delegare cu operatorii, în numele și pe seama unităților administrativ-teritoriale membre implicate, care vor avea împreună calitatea de delegatar, astfel cum este prevăzut de art.30 din Legea nr.51/2006, cu modificările și complătarile ulterioare”*. Compania Vitalia Servicii pentru Mediu SA este operatorul de salubritate desemnat în urma unei proceduri de licitație publică, care începând cu 15 septembrie 2014 colectează deșeurile din întreg județul Bistrița-Năsăud.

3.1.5.4. Aree protejate și bio – diversitate

Biodiversitatea include toate organismele vii care se găsesc pe uscat și în apă. Toate speciile au un rol și constituie „țesătura vieții” de care depindem: de la cele mai mici bacterii din sol, la cele mai mari balene din ocean. Pentru protejarea speciilor pe cale de dispariție, au fost instituite regimuri de protecție specială în zone în care acestea mai trăiesc încă. Importanța biodiversității este esențială atât pentru stabilitatea

(homeostază) mediului natural, cat si pentru stabilitatea sistemelor antropice, de unde rezultă necesitatea imperioasă de conservare a acestora.

Conservarea biodiversității este o condiție fundamentală a dezvoltării durabile.

Funcționarea ecosistemelor este puternic modificată, principalele consecințe fiind reducerea biodiversității (reducerea și chiar dispariția diferitelor specii floristice și faunistice), fragmentarea habitatelor (restrângerea rutelor de migrație și a accesului la surse de hrană), dispariția controlului natural al dăunătorilor, degradarea peisagistică.

Pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud, procesul de despădurire (cea mai profundă intervenție asupra mediului natural) a determinat restrângerea arealului forestier cu efecte în lanț asupra tuturor componentelor mediului: modificarea condițiilor microclimatice și topoclimatice, modificarea regimului de scurgere a apelor, rărirea (dispariția) unor specii de plante și animale.

Someșul Mare Superior este o arie protejată (sit de importanță comunitară - SCI) situată în nord-estul Transilvaniei, pe teritoriul județului Bistrița-Năsăud.

Localizare

Zona a fost declarată sit de importanță comunitară prin Ordinul Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile Nr.1964 din 13 decembrie 2007 (privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România) și se întinde pe o suprafață de 149 hectare.

Descriere

Situl reprezintă o zonă încadrată în bioregiune continentală aflată în lunca râului Someșul Mare; ce conservă habitate naturale de tip: *Păduri dacice de fag (Symphyto-Fagion)*^[7] și protejază specii importante din ihtiofauna țării.

La baza desemnării sitului se află câteva specii (de pești) enumerate în anexa I-a a Directivei Consiliului European 92/43/CE din 21 mai 1992 (privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică), printre care: zglăvoacă (*Cottus gobio*), porcușorul de vad (*Gobio uranoscopus*), chișcar (*Eudontomyzon danfordi*), dunăriță (*Sabanejewia aurata*) și lipan (*Thymallus thymallus*)¹; specii aflate pe lista roșie a IUCN.

Zglăvoacă (*Cottus gobio*)

Căi de acces

Drumul național DN17 pe ruta: Sângeorz-Băi - Ilva Mică - Feldru.

3.2. INFRASTRUCTURA FIZICĂ

3.2.1. TRANSPORT RUTIER

Existența civilizației indiferent de vremurile în care a existat, desfășurarea și progresul activității economice și sociale în general, legăturile și contactul cu alte comunități învecinate sau îndepărtate, nu a fost și nu este posibilă fără existența unor căi de comunicație, a unor mijloace de transport.

Primele căi de comunicație au fost, în Ilva Mică ca și în alte așezări geografice, cărările de munte și plaiurile, ce duceau spre cursul apei Ilvei și a pâraielor ce se varsă în ea, ca și spre locurile de pășunat ale animalelor.

O dată cu creșterea numărului gospodăriilor, oamenii au fost interesați de întreținerea și dezvoltarea acestor cărări și plaiuri, apărând astfel drumurile. Primele informații despre aceste căi superioare de transport ne arată că după cucerirea Daciei de către romani, aceștia au construit și în Transilvania castele de apărare și turnuri de observare. Legătura dintre ele și alte zone ale Daciei era făcută printr-o rețea de drumuri solid construite.

Căi de acces în comună

Drumuri publice:

- drum european: -
- drum national: 2 Km DN 17D
- drum judetean: 15 Km
- drum comunal: 4 Km

Orase apropiate:

- Nasaud - 20 Km
- Sîngeorz-Bai – 7 Km

3.2.2. TRANSPORT FERROVIAR

Calea ferată Ilva Mică-Vatra Dornei este o cale ferată care face legătura între nordul Transilvaniei și Bucovina. Situată pe un traseu muntos deosebit de dificil, este una dintre cele mai importante realizări de inginerie tehnică românească. Are 75,7 km lungime, cu 9 tunele, 12 viaducte mari și mici, 11 poduri mari și 22 poduri mici. Cea mai mare diferență de nivel se înregistrează între stațiile Ilva Mică și Grădinița (501 m). Pe

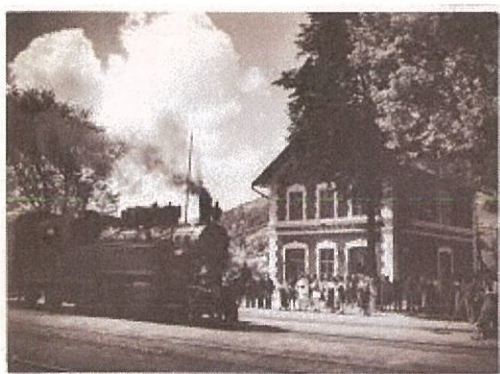
COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

acest traseu circulă trenurile care vin de la Cluj sau Timișoara și merg la Iași sau Galați. Cei 75 km sunt străbătuți de un tren rapid în circa 1 h 33 min.

Construcția căii ferate a început încă din 1923. Deoarece ritmul lucrărilor a fost mult prea lent, la 17 iunie 1937 guvernul a adoptat un decret pentru accelerarea lucrărilor, întrucât nevoile economice și militare deveneau tot mai stringente. Calea ferată a fost dată în exploatare la 15 decembrie 1938.

La momentul construcției, a fost unul din principalele punctele feroviare de legătură dintre Transilvania și Vechiul Regat și a contribuit la unificarea pieței interne a României moderne. A costat peste un miliard lei.

Gara veche din Ilva Mică 1938

În timpul celui de-al doilea război mondial a fost puternic distrusă. A fost reconstruită și redată circulației în 1947.

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Gara nouă din Ilva Mică 1947

În 1939, Căile Ferate Române au produs un film documentar intitulat *Linia de cale ferată Ilva Mică - Vatra Dornei*, în regia lui Nicolae Traian Bratu. Filmul cuprindea secvențe animate cu desene ale soluțiilor tehnice. Filmul a fost prezentat la Congresul inginerilor C.F.R. din februarie 1940.

Traseul este următorul: Ilva Mică - Strâmba (km 3) - Leșu Ilvei (km 5) - Poiana Ilvei (km 13) - Măgura Ilvei (km 17) - Ilva Mare (km 24) - Ilva Mică (km 32) - Silhoasa (km 37) - Larion (km 44) - Grădinița (km 50) - Coșna (km 58) - Floreni (km 64) - Dorna Candrenilor (km 67) - Roșu (km 70) - Vatra Dornei Băi (km 74) - Vatra Dornei (km 75).

3.2.3. ENERGIE ELECTRICĂ

La nivelul comunei Ilva Mică, energia electrică acoperă în proporție de 98% gospodăriile. Rețeaua electrică are o lungime de 15 km și 980 de locuințe sunt racordate la ea. Planurile pe viitor sunt folosirea **biomasei**, adică a deșeurilor rezultate în urma prelucrării și exploatarei lemnului care reprezintă aproape jumătate din lemnul prelucrat.

3.2.4. ENERGIE TERMICĂ

În acest moment, în comună, nu există alimentare cu gaz metan în Comuna Ilva Mică. energia termica fiind produsă de materialul lemnos.

3.2.5. TELECOMUNICAȚII

Infrastructura de telecomunicații a evoluat foarte mult în ultimii ani în comuna Ilva Mică. În anul 2014 putem vorbi de poștă electronică, Internet și televiziune prin cablu în rețelele Romtelecom, Vodafone, Cosmote. Proporția de acoperire a infrastructurii de telecomunicații în comuna Ilva Mică este de 75%.

3.2.6. CANALIZARE ȘI SERVICII DE SALUBRITATE

Contractul de proiectare și execuție a sistemului de alimentare cu apă și canalizare în Comuna Ilva Mică a fost semnat în data de 18 noiembrie 2014.

Investiția de amploare are un buget pe măsură: 13,8 milioane de lei, fonduri derulate prin Compania Națională de Investiții, finanțarea fiind asigurată în cadrul programului național "Sistem integrat de reabilitare a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare, a stațiilor de tratare a apei potabile și stațiilor de epurare a apelor uzate în localitățile cu o populație de până la 50.000 de locuitori" printr-un credit extern furnizat de Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (61,42%), din bugetul local (19,23%) și din bugetul de stat (19,35%). Indicatorii tehnico-economici din proiect arată că investiția din comuna Ilva Mică presupune o captare de suprafață din pârâul Strâmba, asigurarea unei conducte de aducțiune de apă în lungime de 4.913 metri, a unei stații de tratare a apei potabile de tip compact, a unui rezervor de înmagazinare apă cu o capacitate de 500 metri cubi, amplasat suprateran. De asemenea vor fi puse în funcțiune: o stație de pompare a apei potabile necesare asigurării presiunii la consumatori, o conductă de transport apă potabilă în lungime totală de 7.745 de metri, un sistem de canalizare ape uzate menajere compus din stație de epurare și rețea de canalizare, o stație de epurare nouă, o rețea de canalizare principală pentru ape uzate menajere în lungime totală de 4.271 de metri prevăzută și cu o stație de pompare ape uzate în zona de jos a localității.

În ceea ce privește lungimea rețelei simple de distribuție a apei potabile în anul 2012 a fost de 2,2 km.

Dupa terminarea acestui proiect se vor implementa alte cateva proiecte de extindere alimentare cu apa si canalizare, care vor include absolut toate strazile colaterale ale comunei, investitii care se vor finaliza pana in anul 2020 cu racordarea tuturor locuintelor la rețeaua de apa si canalizare a comunei Ilva Mica.

3.3. INFRASTRUCTURA SOCIALĂ

3.3.1. EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ

3.3.1.1. ÎNVĂȚMÂNT ȘI SPORT

În secolul al XVIII-lea, copiii din Ilva Mică erau învățați de preot cântări bisericești și rugăciuni. Este amintită o mănăstire din hotarul Ilvei-Mici.

Secolul al XVIII și XIX satul Ilva Mică a început să angajeze învățători pentru instituirea copiilor, așa-ziși ludimagiștri studioși sau dascăli.

Între anii 1750-1754 în comuna Ilva Mică funcționa un dascăl Grigore al Popii Maței. În 1826-1830 au luat ființă școli comunale naționale pe întreg teritoriul Regimentul II Năsăudean.

În Ilva Mică figurează ca învățător Ioan Pop și Pop Gavril. 1850 Gabriel Nechiti, 1878-1907 Damian Nechiti.

Între 1940-1944 în comună funcționau 5 învățători, 2 români, 4 maghiari, unul concentrat la Școala nr.1, iar la Școala Nr. 2, 3 învățătoare, din care 1 era româncă.

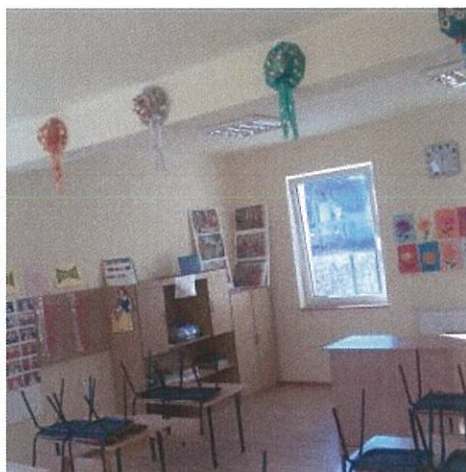
COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

În anul școlar 2000-2001 numărul elevilor era de 532 dintre care 253 în școala primară, 270 la gimnaziu, 60 urmau cursurile școlii profesionale din localitate. Numărul cadrelor didactice era de 47 dintre, care 40 titulari. Dintre aceștia 30 cu studii superioare.

Școala generală nr.2 edificată în 1962 și mărită în 1972 dispunea de 5 săli de clasă, 2 cabinete și un laborator.

Construirea noii gradinite din comuna Ilva Mică a fost un proiect pe care administrația locală a reușit să-l ducă la îndeplinire pe parcursul a trei ani, în anul 2010 fiind o instituție de învățământ modernă și funcțională.

Grădinița cu program prelungit Ilva Mică

Instituțiile de învățământ din comuna Ilva mică sunt:

- Școala Gimnazială nr. 1
- Școala Gimnazială nr. 2
- Grădinița cu program normal nr. 1

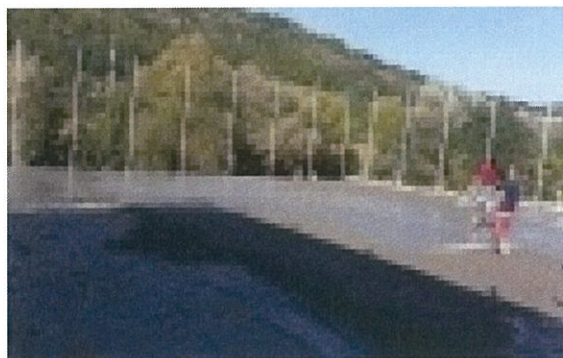

- Grădinița cu program prelungit

Școala Gimnazială nr. 1

În luna septembrie a anului 2014 au început lucrările la terenul de sport din incinta Școlii Generale Nr.2 din Ilva Mică, în valoare de aproximativ 300.000 de lei cu tot cu TVA.

Începerea lucrărilor la terenul de sport

COMUNA ILVA MICĂ

JUDEȚUL BISTRIȚA - NĂSĂUD

Situația învățământului în comuna Ilva Mică, peripada 2009 - 2012, a fost următoarea:

<i>Denumire</i>	<i>Ani</i>			
	<i>Anul 2009</i>	<i>Anul 2010</i>	<i>Anul 2011</i>	<i>Anul 2012</i>
	<i>UM: Număr</i>			
<i>Copii înscriși la grădinițe</i>	139	138	139	119
<i>Elevi înscriși în învățământul primar și gimnazial</i>	381	373	340	360
<i>Elevi înscriși în învățământul primar</i>	170	184	164	185
<i>Elevi înscriși în învățământul gimnazial</i>	211	189	176	175
<i>Personal didactic grădinițe</i>	7	8	8	4
<i>Personal didactic învățământul primar</i>	10	11	9	10
<i>Personal didactic învățământul gimnazial</i>	18	16	16	17
<i>Săli de clase și cabinete</i>	21	22	22	23
<i>Laboratoare</i>	2	3	3	1
<i>Ateliere școlare</i>	-	1	1	-
<i>Săli de gimnastică</i>	1	1	1	1
<i>PC</i>	30	28	27	16

3.3.1.2. CULTURĂ ȘI RELIGIE

Activitatea cultural-artistică

În comună s-a constituit în 1958-1971 un nou cămin cultural, o sală de cinematograf (actualmente nefolosită), o bibliotecă comunală și 2 biblioteci școlare. Din anul 2006, comuna beneficiază de o „Casă de nunți”.

Biblioteca comunală a avut în anul 1988 un număr de 10137 volume, în anul 2001 doar 7000 de volume.

După anul 2000 activitatea căminului cultural s-a relansat cu participarea unor tineri sufletești și talentați, plini de ambiție conștiință și știință.

Datini, obiceiuri, tradiții, folclor

Ilva Mică este așezată într-o regiune muntoasă, departe de marile centre industriale și culturale, astfel încât graiul și portul păstrează multe din elementele vechi populare. Obiceiurile, portul popular, graiul oamenilor, arhitectură populară, ritualul nunților, al înmormântărilor, botezurile și celelalte tradiții sunt aproape intacte din punct de vedere al conținutului și al modului de manifestare.

Majoritatea caselor vechi, construite din lemn au un coridor în fața numit „târnaț”, care este împodobit cu o garnitură din lemn încrustat cu modele populare. Pereții caselor sunt împodobiți cu farfurii de lut, icoane de sticlă și ștergare înflorate. Mobilierul se compune de obicei din masă, pat și „laviță”.

Casele se compun din 2 sau 3 încăperi. Încăperea în care se intră de afară se numește „tindă”, iar a doua este camera de locuit numită „casă”. Tinda este mică, lipsită

de tavan și chiar și de ferestre. Odaia de locuit, ca și tinda nu este podită și are 4-5 ferestre mici. Cuptorul este așezat în colțul de lângă peretele despărțitor și este atât de mare, încât ocupă un sfert din suprafața odăii. El este compus din doua părți: vatra liberă și un cuptor de fier care se numeste „platen“. Deasupra vetrei se află un coș piramidal care duce fumul în pod sau în tindă.

Motivele locale ce împodobesc ștergarele și covoarele(țoluri) se compun din elemente florale, alături de cele de faură, lucrate într-un colorit viu și modelate foarte expresiv. Materialul folosit pentru țesutul covoarelor este în special lână, iar ștergarele sunt țesute din fir de bumbac.

Tot din material de bumbac și cânepă sânt confecționate și costumele naționale tradiționale. Astfel, bărbații poartă pantaloni albi de pănură („cioareci“) și cămașă de bumbac lungă, peste care se încheie cureaua. Pieptarele din piele de oaie pe care le poartă bărbații și femeile, sunt de două feluri: „înfundate“și „despărțite“ iar pe deasupra se poartă „gubul“din pănură de culoare neagră.

Pe cap bărbații poartă pălării cu boruri mari, întâlnite în întreaga vale a Someșului, iar mai nou pălării de prăvălie de culoare închisă. În zilele de lucru, încălțăminte obișnuită este opinca, iar în zilele de sărbătoare se poartă bocanci și cizme. Iarna se poartă cojoace din piele de oaie, care apără de frig și de vânturile puternice.

Femeile în vârstă poartă pe cap baticuri („nafrămi“)negre și pieptare negre, iar în picioare poartă opinici, ghetete sau cizme (ciobote). Fetele se îmbracă cu pieptare din Brason (catifea neagră). Mânecele cămășii („piept“),cât și „poalele“sunt cusute cu flori(„pene“), care contrastează cu florile de pe nafrămi. Tinerii poartă pe cap pălării pe care se pun „gerdănele“ făcute din mărgelute mici, iar la pălării sunt prinse una sau două pene de păun (păunița).

HORA

Dansurile și jocurile specifice comunei Ilva Mică nu diferă mult de felul în care se joacă în toate satele de pe valea Someșului. Două jocuri sunt mai importante: de mână și de învârtit, al căror ritm este însă mai viu decât în celelalte sate din jur. Orchestra este formată din trei ceterași: „primașul”-care cântă la vioară, „contralăul”- cântă cu „bracea”și „gordunașul”, care acompaniază la contrabas. Uneori apare și un acordeon sau un taragot.

NUNTA

Este unul din obiceiurile care din păcate a început să se piardă elementele tradiționale. Perechile de tineri căsătoriți își alegeau mai mulți nași: de obicei opt. Patru din partea miresei și patru din partea mirelui. Celebrarea căsătoriei religioase se face în biserică de către preot. Invitațiile la nuntă se fac cu „cemători”: fete și băieți aleși de mire și de mireasă. Aceștia se deplasează cu o zi înainte pe la casele sătenilor (băieți călare pe cai împodobiți cu flori și și ștergare) cerându-le să poftească la nuntă.

În ziua cununiei alaiul mirelui se duce la nași și împreună cu aceștia se îndreaptă spre biserică. În urma mirilor merg nașii, apoi feciorii și fetele. Unul dintre feciori poartă steag împodobit cu spice de grâu, maramă și clopoțele care se agită („joacă”) deasupra tinerei perechi.

Petrecerea ce se încheie abia a doua zi dimineața cuprinde printre alte „făgădașul”de la miezul nopții (strânsul banilor, cântecul găinii, spălatul nașilor și jocul miresei în bani).

ÎNMORMÂNTAREA

E adusă la cunoștința localnicilor de către clopotele din turla bisericii, care trag trei zile. Pentru adulți se trag clopotele mari, iar pentru copii un singur clopot mic.

Moartea prematură este deplânsă de bocitoare, care își arată în versuri durerea. Oamenii însoțesc sicriul („sălașul”) cu capul descoperit pâna la groapă. În timpul oficierei slujbei de înmormântare se împart celor apropiați batiste sau ștergaruri și lumânări. Rudele apropiate și cei ce poartă sicriul, prapurii, sfeșnicele și crucea primesc ștergare cusute în culori închise. Convoiul mortuar se întoarce de la cimitir la casa decedatului, unde are loc „pomana săracilor”. La 5-6 săptămâni după înmormântare se face „prohodul”. Familia și rudele apropiate poartă doliu pâna la un an.

DESCRIEREA STÂNEI

Stâna cuprinde coliba, hăurul, comarnicul. Coliba se construiește din bârne în formă dreptunghiulară respectând casele arhaice țărănești. Păcurarii stânelor dispun de condiții dificile de viață ele fiind oglindite în folclorul păstoral. Coliba este construită din bârne, alcătuită dintr-o încăpere sau două de mărimi diferite (depinde de mărimea stânei).

Stâna propriu-zisă, unde se prepară cașul și urda și doarme baciul, strungașul și mulgătorii. Bârnelor de molid înclăiate stânele este acoperit cu draniță. Pe jos se așterne podele dar se mai găsește scoarță de brad. Deasupra vetrei căptușită cu piatră se lasă o deschizătură pe unde iese fumul. Pereții laterali se numesc zalaze. Cel din spate dosul colibei, iar cel din față orientat spre povârnișul muntelui (povârneală). Lângă peretele din dos se află polița cu uneltele stânei.

În fața colibei se află Haurul construit din răzlogi. În staur sau târla oilor se pune crivala (un par de 50-60cm) înfipt în pământ cu 3-4 cruci în vârf.

Alături de colibă se construiește comarnicul pe care se pune cașul la uscat. Acesta este alcătuit din 4 pari de 2 m deasupra cărora sub un acoperiș înclinat de dranițe se așează o leasă împletită. Pe clenciurile parilor se agață strecurătorile cu caș pentru a se scurge după care cașul se pune la copt pe leasa comarnicului.

În funcție de numărul de oi la o stână se angajează un baci pentru prepararea produselor lactate, 3-4 păcurari, 1-2 strungași.

Uneltele stânii: găleți de muls și de apă, cupele, felea, budăcile, bărbânțele, fedeleșurile, căldarea, lingura mare, fintălaul, stecurătorile, carâmb, cumpăna. Din lapte de oaie baciul prepară caș, urdă, lapte acru, caș cu jântuit.

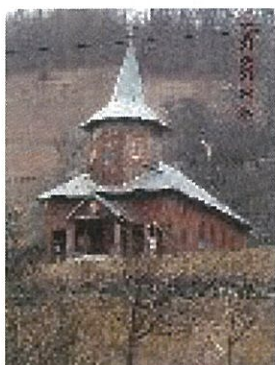
Biserici

Istoria Parohiei greco – catolice Sf. Apostoli "Petru și Pavel" din Ilva Mică

Data înființării parohiei nu se cunoaște cu precizie. Ea trebuie situată în jurul anului 1438 când s-a înființat comuna Ilva Mică. În perioada următoare documentele atestă existența în localitatea Ilva Mică a unei biserici ortodoxe. Parohia ortodoxă a devenit greco-catolică, în urma unirii cu Biserica Romei (1698-1701). Biserica greco-catolică din Ilva Mică a fost construită de către laicul Andronic Petercza, ajutat de sat, cu 50 de ani înainte de vizitația canonică a episcopului greco-catolic Atanasie Rednic din anul 1768.

Parohia greco-catolică Ilva Mică făcea parte din Vicariatul greco-catolic al Rodnei, ce aparținea Episcopiei greco-catolice Făgăraș (1842). Între anii 1867 – 1948, parohia a făcut parte din Vicariatul greco-catolic al Rodnei, ce aparținea Episcopiei greco-catolice de Gherla.

În anul 1948 parohia a trecut la ortodoxie. În perioada 1948 - 1968 parohia a funcționat în cadrul Protopopiatului ortodox Năsăud, ce făcea parte din Episcopia ortodoxă a Vadului, Feleacului și Clujului, în prezent fiind retrocedată greco – catolicilor (reconstruită în 1994).

Biserica ortodoxă veche, 1875

Biserica ortodoxă nouă, 1992 - 1999

Biserica penticostală BETANIA Ilva Mică

Structura populației pe confesiuni:

ORTODOCSI	2881	2 biserici
GRECO - CATOLICI	31	1 biserică
PENTICOSTALI	268	1 biserică
ALTE RELIGII	22	-
NEDECLARATĂ	20	-

Structura populației pe etnii:

Români	3221
Maghiari	1
Rromi	-
Altele	-

3.3.2. SĂNĂTATE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Sistemul de sănătate este un sector foarte important în politicile publice la nivel național. Problemele existente în sistemul național se reflectă și la nivel local, astfel că numărul redus de cabinete medicale, lipsa spațiilor și a dotărilor corespunzătoare pentru cabinete medicale înmulțesc problemele în localitățile mici

Reforma în domeniul sănătății în România este reglementată prin Legea nr. 95 din 14 aprilie 2006, care a suferit numeroase modificări de-a lungul timpului. Potrivit acestui act normativ scopul asistenței de sănătate publică îl constituie promovarea sănătății, prevenirea îmbolnăvirilor și îmbunătățirea calității vieții.

Comuna Ilva Mică până în anul 1947 a fost deservită de un singur medic, care activa în 5 comune. Din 1947 s-a constituit dispensarul sătesc și dispensarul de întreprindere cu staționar C.F.R. În anul 1966 erau 4 medici, 2 asistenți medicali și 3 surori. În anul 2000-2001 există 1 medic generalist, 1 medic stomatolog, 2 asistente la circa comunală și 1 asistent la staționarul C.F.R.

În prezent, în Ilva Mică există un dispensar modern, dat în folosință în anul 2013 și care adăpostește la parter două cabinete și spațiile aferente pentru medicii de familie, o farmacie și un cabinet stomatologic, în timp ce la mansardă au fost amenajate două apartamente de serviciu pentru cadrele medicale. Investiția a fost executată cu fonduri de la bugetul local, în sumă de la 1,278 milioane, fără TVA. Din păcate, comuna nu are încă în dotare o ambulanță funcțională pentru cazurile de urgență

Asistența socială în comuna Ilva Mică. este asigurată prin intermediul compartimentului specializat din cadrul primăriei .

Procesul de **incluziune socială** reprezintă un ansamblu de măsuri și acțiuni multidimensionale din domeniul protecției sociale, ocupării forței de muncă, locuirii, educației, sănătății, informării –comunicării, mobilității, securității, justiției și culturii,

destinate combaterii excluziunii sociale și asigurării participării a persoanelor la toate aspectele economice, sociale, cultural și politice a societății.

Măsurile de prevenire și combatere a sărăciei și riscului de excluziune socială se înscriu în cadrul general de acțiuni multidimensionale ale procesului de incluziune socială prin care se asigură oportunitățile și resursele necesare pentru participarea persoanelor vulnerabile în mod deplin la viața economică, socială și culturală a societății, precum și la procesul de luare a deciziilor care privesc viața și accesul lor la drepturile fundamentale.

Pentru prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială, statul, prin politicile inițiate asigură accesul persoanelor vulnerabile la unele drepturi fundamentale, cum ar fi: dreptul la locuință, la asistență socială și medicală, la educație și la loc de muncă și instituie măsuri de sprijin conform nevoilor persoanelor, familiilor și grupurilor defavorizate. Astfel, persoanele singure și familiile care nu dispun de resursele necesare pentru satisfacerea unui nivel de trai minimal au dreptul la beneficii de asistență socială și servicii sociale, acordate în funcție de nevoile identificate ale fiecărei persoane sau familii. Nivelul de trai minimal reprezintă limita exprimată în lei care asigură nevoile de bază cum ar fi: hrană, îmbracaminte, igiena personală, menținerea și salubritatea locuinței și se calculează în raport cu pragul sărăciei conform metodologiei utilizate la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene.

Principala formă de sprijin pentru prevenirea și combaterea sărăciei și riscului de excluziune socială este **venitul minim garantat**, acordat din bugetul de stat prin Legea nr. 416/2001, ca diferență între nivelurile prevăzute prin lege specială și venitul net al familiei sau al persoanei singure realizat ori obținut într-o anumită perioadă de timp, în scopul garantării unui venit minim fiecărei persoane.

Programul de politici destinate cunoașterii și prevenirii situațiilor care determină marginalizarea socială se realizează cu participarea instituțiilor publice, a comunităților locale, a reprezentanților organizațiilor patronale și sindicale și a reprezentanților societății civile.